

ORE I MEXÛ GA MARCU ÜMATÜXÛ

**Cuáũ ga baiũxêẽruũ nüxũ nixu ga
Tupanaãrũ ore ga dauxchitawa ga
ngextá taxúema íxãpataxũwa**

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.9-28)

1 ¹Ñã nixĩ i norũ ügũ i ore i mexũ
ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana
Nanechiga. ²Rũ nuxcũmaũcũ ga
Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaía
ümatüxũ ga Tupanaãrũ ore, rü
ñanagürũ:

“Cupexegu chayamu i chorũ orearũ
ngeruũ na namexêẽãxũcax i
cumaũ. ³Rũ dauxchitawa i
ngextá taxúema íxãpataxũwa rü
tá nangêxma i wüxi i duũxũ i
ngéma tagaãcü ñaxũ: ‘iPegũ
pemexêẽx naxcax ya Cori. Rũ
naxcax ipeyanawexächixêẽx i
perũ maxũ!’”

ñaxũ tá. ⁴Rũ Cuáũ rü dauxchitawa ga
ngextá taxúema íxãpataxũwa nangox rü
yéma ínanabaiũxêẽ ga duũxũgũ. Rũ
namaã nüxũ nixu ga na namexũ na
Tupanaçax nadaugũxũ rü ínabaiũxũ na
Tupana nüxũ nüxũ nangechaũxũcax ga
norũ pecadugũ. ⁵Rũ guxũma ga
duũxũgũ ga Yudeaanecũãx rü ñãne ga
Yerucharéücũãx rü yéma Cuáũxũtawa
naxĩxũ ga na nüxũ iyanaxĩnüêxũcax. Rũ

nümagũ rü norũ pecadugũxũ yéma
nayarüxugũxũ, rü Cuáũ rü natũ ga
Yudáũwa ínayabaiũxêẽtanũ. ⁶Rũ
naxchiru ga Cuáũ rü cameyutãxanaxcax
nixĩ, rü norũ goyexũ rü
naxchaxmũnaxcax nixĩ. Rũ beruremaã
rü munũmaã naxãwemũ. ⁷Rũ Cuáũ rü
yema nüxũ yaxuxũ ga orewa, rü
ñanagürũ: —Choweama tá ne naxũ ya
choxũ rüyexeracũ. Rũ choma rü
taxuwama chame rü bai na
ichayarũmaxächixũ na íchayawêxũcax i
norũ chapatucunũgũ. ⁸—Choma rü
dexáwamare pexũ íchabaiũxêẽ, natürũ
núma rü tá Tupanaãe i Üünexũ pexna
nanguxêẽ —ñanagürũ ga Cuáũ.

Ngechuchuarũ baiechiga

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹Rũ yema ngunexũgũgu, rü
Ngechuchu rü ínaxũxũ nawa ga guma
ñãne ga Nacharétu ga Gariréaanewa
yexmane. Rũ Cuáũ rü natũ ga Yudáũwa
ínanabaixêẽ. ¹⁰Rũ yexguma dexáwa
ínaxũächigu, rü Ngechuchu nüxũ nadau
ga na yangenaxũ ga daxũwa. Rũ yema
Tupanaãe i Üünexũ rü wüxi ga
muxtucurũ inango, rü Ngechuchuna
nangu. ¹¹Rũ daxũwa inanaxũ ga wüxi
ga naga ga ñaxũ: —Cuma nixĩ i Chaune

i cuxũ changechaũxũchixũ rü cumaã chataãẽxũchixũ —ñaxũ.

Ngechuchuxũ naxü ga Chataná

(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹²Rü yemawena rü Tupanaãẽ i Üünexũ rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxũwa Ngechuchuxũ naga. ¹³Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexũ. Rü naẽũgü ga idüraexũ íyexmagũxũwa nayexma, rü ngoxo ga Chataná rü nüxũ naxü. Natürü Tupanaãrũ orearũ ngeruũgü ga daxũcũãx rü Ngechuchuxũ narüngũxẽẽgü.

**Ngechuchu rü Gariréaanewa
inanaxũgü ga norü puracü**

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴Rü nawena ga poxcupataũgu na napoxcuxũ ga Cuáũ, rü Gariréaanewa naxü ga Ngechuchu na naxunagũãxũcax ga Tupanaãrũ ore i mexũ. ¹⁵Rü ñanagürü: —Martü nawa nangu i ngunexũ ga Tupana nagu unetaxũ, rü pexcax ningaica na perü aẽxgacü na yiĩxũ. iRü ñuxma rü name nixi i Tupanacax pedaugü rü peyaxõgü i ngẽma norü ore i mexũ! —ñanagürü.

**Ngechuchu rü ägümücü ga
püchaetanũxũcax naca**

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Rü yexguma nextaxa ga Gariréaanacügu yaxũxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga Chimáũ rü naẽneẽ ga Aũdré. Rü nümagü rü woetama püchaetanũxũ nixĩgü rü yéma naxtaawa napüchaegü. ¹⁷Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —iChowe perüxĩ rü

tá pexũ charüngũxẽẽ na chauxũtawa penagagũxũcax i duũxũgü! —ñanagürü.

¹⁸Rü yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanawogü ga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxĩ. ¹⁹Rü yéamaxũra naxü ga Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga Chaũtiágu rü naẽneẽ ga Cuáũ. Rü Zebedéu nanegü nixĩgü ga nümagü. Rü wüxi ga nguewa nayexmagü, rü yéma ínanangáitagü ga norü püchagü. ²⁰Rü yexgumatama Ngechuchu naxcax naca. Rü nümagü rü yéma nguewa tüxũ nataxgü ga nanatü ga Zebedéu namaã ga tümaãrũ puracütanũxũgü, rü Ngechuchuwe narüxĩ.

**Wüxi ga yatü ga ngoxo nawa
yexmaxũchiga**

(Lc 4.31-37)

²¹Rü ñane ga Capernáũwa nangugü. Rü yexguma ngũxchigaarü ngunexũwa nanguxgu, rü Ngechuchu rü ngutaquexepataũwa naxü rü yexma naxücu. Rü yéma inanaxũgü ga na nangüxẽẽtaexũ. ²²Rü duũxũgü rü nabaixãchiãẽgü namaã ga norü nguxẽẽtae, yerü aixcúma Tupanaãrũ poramaã meã nanangüxẽẽ rü tama ngüxẽẽeruũgü ga Moĩchéarü mugüwa nguxẽẽtaegũxũrü nixĩ. ²³⁻²⁴Rü guma ñaneãrũ ngutaquexepataũwa nayexma ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxũ. Rü aita yéma naxü, rü ñanagürü: —iTüxcüũ totanüwa cuxũ, Pa Ngechuchu Pa Nacharétucũãx? ¿Nuã cuxü na toxũ cuyaãaixũcax? Choma rü cuxũ chacuãx na Tupana Nane ya Üünecü quiĩxũ —ñanagürü. ²⁵Rü Ngechuchu nüxũ naxoqx ga yema ngoxo, rü ñanagürü: —iIyarüngeãx rü

ínaxũxũ nawa ya yima yatũ!
 —ñanagürũ. ²⁶Rũ yexguma ga yema
 ngoxo rũ guma yatũxũ niyuächixēē, rũ
 tagaācũ aita naxũācũma nawa ínaxũxũ.
²⁷Rũ guxũma ga duũxũgũ rũ
 nabaixāchiāēgũ, rũ namüçügũna
 nicachigũ rũ ñanagürügũ: —¿Tacũ nixĩ i
 ñāā? Maneca wũxi i ngexwacaxũxũ i
 nguxēētae nixĩ. Nũma rũ aixcũma
 Tupanaārũ poramaā meā nanguxēētae.
 Rũ woo i ngoxogũ rũ naga naxĩniē i
 ngēxguma namuāxgu —ñanagürügũ.
²⁸Rũ yemaācũ nixĩ ga paxa guxũwama
 ga Gariréaanewa rũ Ngechuchuchigaxũ
 nacuāxgũxũ ga duũxũgũ.

Ngechuchu rũ Chimáũ ga Pedru
naxēcax nayataanexēē
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Rũ yexguma ngutaquexepataũwa
 ínaxũxũga ga Ngechuchu, rũ Chaũtiágu
 rũ Cuáũmaā Chimáũ rũ Aũdrépatawa
 naxũ. ³⁰Rũ Chimáũ naxē rũ
 ngürücarewa iyexma, yerũ iyaxaxũne.
 Rũ Ngechuchumaā ngĩxũ nixugũe. ³¹Rũ
 ngĩxcax nixũ, rũ ngĩxmexgu
 nayayauxāchi, rũ ngĩxũ ínariudaxēē. Rũ
 yexgumatama igāuxāchi ga na
 yaxaxũnēxũ. Rũ firũda, rũ inaxũgũ ga
 naxcax na namexēēāxũ ga ōna.

Ngechuchu rũ muxũma ga
idaaweexũcax nayataanexēē
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Rũ yexguma marũ yanaxũcuxgu ga
 uāxcũ ga na nachũtachaũxũ, rũ
 Ngechuchuxũtawana nanagagũ ga guxũma
 ga duũxũgũ ga idaaweexũ rũ guxũma ga
 ingoxoāxgũxũ. ³³Rũ guxũma ga yema
 iānecũāx rũ yexma guma ipataarũ

iāxwa naxcax nangutaquexegũ. ³⁴Rũ
 nũma nanameēxēē ga muxũma ga
 duũxũgũ ga nagũxũraũxũ ga ñaawemaā
 idaaweexũ. Rũ ínanafoxũ ga muxũma
 ga ngoxogũ, natürũ nüxna nanachuxu
 ga na yadexagũxũ, yerũ nũmagũ ga
 ngoxogũ rũ nüxũ nacuāxgu na texé
 yĩxũ.

Ngechuchu rũ nanaxunagũ ga ore ga
mexũ ga ngutaquexepataũwachigũ
(Lc 4.42-44)

³⁵Rũ ngunetũũ ga tauta yangódonegu,
 rũ inaxũāchi ga Ngechuchu. Rũ iāneārũ
 yéaxũra ga ngextá taxũema
 íxāpataxũwa naxũ na yéamaxũra
 yayumüxēxũcax. ³⁶Rũ Chimáũ rũ
 namüçügũmaā Ngechuchucax
 nayadaugũ. ³⁷Rũ yexguma nüxũ
 iyangaugũgu, rũ ñanagürügũ nüxũ:
 —Guxũma i duũxũgũ rũ cuxcax
 nadaugũ —ñanagürügũ. ³⁸Natürũ ga
 nũma rũ nanangāxũ rũ ñanagürũ nüxũ:
 —iNgĩxā rũ toxnamana taxĩ náigũ ya
 iānexācũgũ ya ngaicamagũnēwa na
 ngéma rũ ta chanaxunagũxũcax i ore i
 mexũ! Erũ woetama ngēmacax nixĩ i
 Capernáũarũ iānēwa íchaxũxũxũ. ³⁹Rũ
 yemaācũ ga Ngechuchu rũ guxũma ga
 Gariréaanegu nixũāgũchigũ. Rũ
 wũxichigũ ga iāneārũ
 ngutaquexepataũwa rũ nüxũ nixuchigũ
 ga ore ga mexũ, rũ ínayawoxũētānũ ga
 ngoxogũ.

Ngechuchu rũ wũxi ga
rũchaxũnēxũcax nayataanexēē
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Rũ Ngechuchucax nixũ ga wũxi ga
 yatũ ga chaxũnēmaā idaawecũ. Rũ

napexegu nayacaxápüxüâcûma ñanagürü nüxü: —Pa Corix, ngëxguma cunaxwaxegu na choxü curümexëëxü, rü cuxü natauxcha na chauxcax cuyataanexëëxü —ñanagürü. ⁴¹Rü Ngechuchuaxü nangechaütümüü ga guma yatü. Rü nüxü ningögü rü ñanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwaxe. iMarü curüme! —ñanagürü. ⁴²Rü yexgumatama nüxü inayarüxo ga na nachaxünexü ga guma yatü. Rü meäma naxcax nitaane. ⁴³⁻⁴⁴Rü Ngechuchu rü yexgumatama ñayamu. Rü meäma nanaxucuxë rü ñanagürü nüxü: —iDücax, täütäma texémaã nüxü quixu! iNatürü ngéma paixütawa naxü, rü cugü nüxü yadauxëë! iRü curü mexëëcax nüxna yaxuaxü i curü ämare ga yema Moïché tüxü muxü na nüxü nacuáxücax i duüxügü na curümexü! —ñanagürü. ⁴⁵Natürü nüma ga guma yatü rü ñnixü rü inanaxügü ga na guxämaäma nüxü yaxuxü ga yema nüxü ngupetüxü. Rü yemacax ga Ngechuchu rü marü taxucürüwa ngóxüwama duüxügüpepexewa ñänegügu naxücu. Natürü dauxchitagu ga ngextá duüxügü ítaxuxügu narüxäüx. Rü yéma naxcax naxüxü ga duüxügü ga guxüañewa ne íxü.

**Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga
nawäixächicücax nayataanexëë**
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 ¹⁻²Rü yixcama ga ñuxre ga ngunexüwena rü wenaxärü Capernáürü ñänegu naxücu ga Ngechuchu. Rü yexguma duüxügü nüxü cuáchigagügu na ípatawa nayexmaxü, rü yéma nangutaquexegü ga muxüma

ga duüxügü. Rü düxwa ga ñäxtüwa rü nanapá. Rü nüma ga Ngechuchu rü namaã nüxü nixu ga ore i mexü. ³Rü yéma nangugü ga ägümücü ga yatügü ga yéma nangetaügüxü ga wüxi ga yatü ga nawäixächicü. ⁴Natürü yema na namuxüchixü ga duüxügü, rü taxucürüwama Ngechuchuxütawa nangugü. Rü yemacax ínanapogüétü ga Ngechuchu íyexmaxüwa ga guma ípata. Rü yéma norü carüügu ínanachüxüetaügü ga guma nawäixächicü. ⁵Rü yexguma Ngechuchu nüxü dauxgu ga ñuxäcü aixcûma na yaxögüäxü ga yema duüxügü, rü ñanagürü nüxü ga guma nawäixächicü: —Pa Chaunex, curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü —ñanagürü. ⁶⁻⁷Natürü ñuxre ga ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü yéma narütogü. Rü naäëwa ñaxügu narüxínüë: —¿Ñuxäcü tama namuü na ngémaäcü yadexaxü? ¿Rü tacü Tupanamaã yaxugüxü? Erü Tupanaxícatama nixí ya duüxügüarü pecaduxü ngechaücü —ñaxügu narüxínüë. ⁸Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü nüxü nicuaxächi ga yema nagu naxínüëxü, rü yemacax nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngëmagu perüxínüë i pemax? ⁹—¿Taci nixí i rütauchamaëxü na namaã nüxü ixuxü ya daa nawäixächicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü exna:

“iInachi, rü nayaxu i curü carüü, rü íixü!” ñaxü? ¹⁰⁻¹¹—Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxücax i norü pecadugü

—ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü guma nawãixächicüxü ñanagürü: —Cumaã nüxü chixu rü inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü. ¹²Rü yexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanayaxu ga norü caruü, rü inaxüxü napexewa ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü yemacax ga yema duüxügü rü nabaixächiaëgü, rü Tupanaxü nicuaxüügü, rü ñanagürügü: —Taguma nüxü tadau i tacü i ñaärüü ixixü —ñanagürügü.

Lebíçax naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Rü yemawena rü wenaxäri naxtaacutüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yema muxüma ga duüxügü rü naxçax naxi. Rü nüma rü nanangüexë. ¹⁴Rü yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga Lebí ga Arupéu nane. Rü nüma ga Lebí rü yéma narüto nawa ga yema nachica ga duüxügüna diëru ngixü inayaxuxüwa naxçax ga Dumacüãxärü äëxgacü yerü woetama yema nixi ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iChowe rüxü! —ñanagürü. Rü inachi ga Lebí, rü nawe narixü. ¹⁵Rü yéma Lebípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü yéma nachibüe ga muxüma ga duüxügü ga Lebírüü Dumaärü äëxgacüçax diëru ngixü yauxgüxü. Rü nayexmagü ta ga togü ga duüxügü ga taxüema nacümamaã taäëgüxü ga yéma mechawa rütogüxü namaã ga Ngechuchu rü norü ngüexügü. Yerü namu ga yema nawe rüxixü. ¹⁶Rü yéma

nayexmagü ta ga ñuxre ga Parichéugü rü ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga yema togümaã na nachibüxü ga Ngechuchu, rü norü ngüexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxacü i perü ngüexëëruü rü namaã nachibü i äëxgacüarü duüxügü i diëruarü yauxwa puracüexü rü duüxügü i pecaduãxgüxü? —ñanagürügü. ¹⁷Rü yexguma yemaxü naxinügu ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngëma poraexü rü tama nanaxwaxe ya duturu, natürü ngëma idaaweexü waxi nixi i naxwaxexü ya duturu. Choma rü tama mexügüna na chaxuxüçax nixi ga núma chaxüxü, natürü núma chaxü na nüxna chaxuxüçax i pecaduãxgüxü —ñanagürü.

Ngechuchuna aurechigacax nacagüe

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Rü wüxi ga ngunexügu rü tama nachibüe yerü Tupanacax naxauree ga Cuáü ga baiüxëëruüärü ngüexügü rü Parichéugüarü ngüexügü. Rü yemaxü nadaugügu ga ñuxre ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa naxi rü nüxna nayacagüe, rü ñanagürügü: —Ngëma Cuáüärü ngüexügü rü Parichéugüarü ngüexügü rü naxauree. ¿Rü tüxücüü i curü ngüexügü i tama naxaureexü? —ñanagürügü. ¹⁹Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —¿Exna wüxi i ngügüarü petawa rü pexçax namexü na naxaureexü i ngëma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagu i ngëma yatü i ngexwacax ämaxü? Pemaã nüxü chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmayane i ngëma yatü i

ngexwacax āmaxũ rū taxucürüwama naxauree i ngēma nūxna naxugũxũ.
²⁰—Natürü wūxi i ngunexũ rū ngēma yatü i ngexwacax āmaxũ rū tá namüçügüna nixügachi. Rū ngēma ngunexũgu tá nixĩ i naxaureexũ. [Rū chorü ngúexũgü rū taxucürüwama naxauree i ñuxma erü natanüwa changēxma. Natürü ínangu tá i ngēma ngunexũ na nūxna chixügachixũ, rū ngēxguma tá nixĩ i naxaureexũ.] ²¹—Rū taxúema wūxi i naxchirutüchi i ngexwacaxũxũmaā tanapaita i wūxi i naxchiru i ngauxũ. Erü ngēxguma nañaāchímügu i ngēma natüchi i ngexwacaxũxũ, rū tá nanagáuxēē i ngēma ngauxũ i naxchiru. Rū noxriarü yexera tá narügáu. ²²—Rū ngēxgumarüũ ta taxúema ngexwacaxũcü ya binu rū wūxi i marü ngauxũ i naxchiũ i naxchaxmünaxcaxgu tayabacuchi. Erü ngēxguma ngēmaācü naxüxgu rū yima binu ya ngexwacaxũcü rū narüngu, rū tá nayawāixēē i ngēma naxchiũ i ngauxũ i naxchaxmünaxcax. Rū ngēxma tá inayarüxo ya binu rū naxchiũ rū ta. Rū ngēmacax tanaxwaxe ya ngexwacaxũcü ya binu rū ngexwacaxũxũ i naxchiũgu tayabacuchi. [Rū chorü nguxēētae i ngexwacaxũxũ rū ngēxgumarüũ ta nixĩ na taxucürüwama namaā nawüxiguxũ i ngēma nuxcūmaũxũ i pecūmagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Ngechuchuarü ngúexũgü rū trigu nibuxetanü ga ngũxchigaarü ngunexũgu
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Wūxi ga ngũxchigaarü ngunexũgu ga Ngechuchu rū norü ngúexũgümaā

trigunecüwa nachopetü. Rū nūmagü ga norü ngúexũgü rū inaxĩācūma inanaxügüē ga trigu na yabuxetanüxũ.
²⁴Rū yema Parichéugü rū Ngechuchuna nacagü rū ñanagürügü: —Dücax ĩrū tũxcüũ i curü ngúexũgü rū nanaxügü i ngēma tama mexũ i ngũxchigaarü ngunexũgu na naxüxu? —ñanagürügü.
²⁵Natürü nūma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxũ: —ĭTaguma exna poperawa nūxũ pedau ga ĩacü na naxüxũ ga nuxcūmaũcü ga āēxgacü ga Dabĩ rū natanüxũgü ga yexguma ōna nūxũ tauxgu rū nataiyaegu? ²⁶Rū yexguma paigüarü āēxgacü yixügu ga Abiatáru, rū Dabĩ rū Tupanapatagu naxücu. Rū nanangōx ga yema pāu ga üünexũ ga paigüçaxicatama ixĩxũ. Rū nūma ga Dabĩ rū natanüxũmaā rū ta nangau ga yema pāu —ñanagürü. ²⁷Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngēma ngũxchigaarü ngunexũ rū duũxũgüçax nixĩ ga naxüxu. Rū tama ngũxchigaarü ngunexũçax nixĩ ga naxüxũ ga duũxũgü.
²⁸—Rū ngēmacax ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü rū namaā inacuax ta i ngũxchigaarü ngunexũ —ñanagürü.

Wūxi ga yatü ga yumécüchiga
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Rū wenaxäru ngutaquexepataũgu naxücu ga Ngechuchu. Rū yéma nayexma ga wūxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü. ²Rū yema Parichéugü, rū Ngechuchuxũ nangugügü ngoxi tá namexēēā ga ngũxchigaarü ngunexũgu, na yemaācü nūxũ nayexmaxüçax ga ĩacüçax na ínaxuaxũgüāxũ. ³Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxũ ga guma

yumécü: —Írúda, rü nuxã ngãxütanügu yachi! —ñanagürü. ⁴Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema togü ga yéma yexmagüxüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixĩ i mexü na naxüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Namexü na naxüxü i mexü rü exna chixexü? ¿Rü namexü na namaxëëxü rü exna yamáxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü yexma nayarüngeaxgümare. ⁵Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüäcüma nüxü nidaugüächi ga yema nüxü íchomaëguächixü. Rü nangechaü yerü tama inaxĩnüëchaü ga yema duüxügü. Rü guma yatüxü ñanagürü: —iIyanawëxächixëë ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü yexguma ga guma yatü rü nügü inayarüwëxächimexëë. Rü yexgumatama rü narümemëx. ⁶Natürü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü Erodetanüxümaã inanaxügüe ga na naxcax nadaugüxü ga ñuxäcü tá na Ngechuchuxü yamäxgüxü.

Naxtaacutüwa Ngechuchucax nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü

⁷Rü Ngechuchu rü norü ngüexügümaã naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duüxügü ga Garíreanecüãx rü nawe narüxü. ⁸Rü yexguma nüxü nacuéchigagügu ga guxüma ga yema mexügü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcax naxítaquëxe ga muxüma ga duüxügü ga Yudeaanecüãx, rü Yerucharéücüãx, rü Iduméääneecüãx, rü Yudáüärü tocutücüãx rü yema naäne ga Tiru rü Chidáüärü ñänegü nawa yexmaxücüãx. ⁹Rü yemacax ga

Ngechuchu rü norü ngüexügüxü namu na wüxi ya ngue naxcax namexëëgüxücax na tama yéma yaxüxtügüãxücax ga yema muxüma ga duüxügü. ¹⁰Yerü nüma rü nanameëxëë ga muxüma, rü yemacax guxüma ga yema idaaweexü rü naxcax naxĩ na nüxü yangögügüxücax. ¹¹Rü yexguma yema ngoxoãxgüxü ga duüxügü nüxü daugügu, rü napexegu nacaxápüxügü rü tagaäcü ñanagürügü: —Cuma nixĩ ya Tupana Nane quíxü —ñanagürügü. ¹²Natürü nüma ga Ngechuchu rü poraäcü nayaxucüxëgü na tama duüxügümaã nüxü yaxugüexücax ga nachiga.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügü na toxnamana namugüãxücax (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga maxpúnewa ínaxüächi. Rü yéma naxcax naca ga yema ngüexügü ga nüma nanaxwaxexü. Rü naxütagu naxítaquëxegü. ¹⁴Rü yemataniüwa nayadexechi ga 12 ga norü ngüexügü na namücügüxüchi yíxücax, rü na yamugüãxücax ga norü orearü unagüwa. Rü yemagü rü Imugüxügü nanaxüéga. ¹⁵Rü pora nüxna naxã na Tupanaärü poramaã ínawoxüãxücax ga ngoxogü. ¹⁶Rü ñaägü nixĩ ga naéga ga yema 12 ga norü ngüexügü ga yadexechixü. Rü wüxi nixĩ ga Chimáü ga Pedrugu naxüégaxü. ¹⁷Rü togü nixĩ ga Chaütiägu rü naëneë ga Cuáü. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixĩ. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüéga. Rü ngëma nixĩ i Duruanexü Nanegü —ñaxüchiga. ¹⁸Rü togü nixĩ ga Aüdré,

rü Piripi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Tumachi, rü Chañtiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimáú ga iporaäécüüci. ¹⁹Rü to nixí ga Yuda ga Icaríute ga yixcama bexma Ngechuchuxü íxuaxüxü.

“Ngechuchu rü ngoxoarü poramaã napuracü” ñanagürügü

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)

²⁰Rü yemawena rü wüxi ga ípatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxärü naxçax nangutaquexegü ga muxüma ga duüxügü. Rü yemacax woo na nachibüexüçax rü nangechicagü ga nüma rü norü ngüexügü. ²¹Rü yexguma yemaxü taxínüëgu ga guxema natanüxügü ga Ngechuchu, rü ítayadaugü na tayagagüxüçax, yerü nüxü tixugügü rü: —Naxäüäemare —ñatagürügü. ²²Rü yexgumarüü ta ga yema ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne íxü, rü ñanagürügü: —Ñaa yatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebúarü poramaã nixí i ínawoxüäxü i ngoxogü —ñanagürügü. ²³Natürü ga Ngechuchu rü naxçax naca ga yema ngüexëëruügü. Rü wüxi ga cuaxruüxü namaã nixu, rü ñanagürü: —¿Rü nüxäcü i Chataná i nügütama ínatäxüchixü? ²⁴—Rü ngëxguma chi wüxi i nachüüñecüäx i duüxügü rü nügütanüxüwatama nügü nadaixgu, rü taxuacüma naitai i ngëma nachüüñe. ²⁵—Rü ngëxguma chi wüxi ya ípatacüäx nügü itoyegu, rü taxuacüma naitai ya yima ípata. ²⁶—Rü ngëxgumarüü chi ta nixí i Chataná ega nügümaã nanuxgu rü nügü yamäxgu, rü taxuacü chima naitai i ngëxguma. Rü chi

ngëxma nagux. ²⁷—Rü taxuacüma texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na nüxna tanapuxüxüçax i norü ngëmaxügü, ega tama tayanäixiragu. Erü ngëmaäcücica tá nixí i tüxü nanguxüxü na tanapuxüxü i norü ngëmaxügü. ²⁸—Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i duüxügü i guxüma i norü pecadugü rü guxüma i tacü i chixexü i namaã yadexagüxü. ²⁹—Natürü texé ya chixexü namaã ixugüxe i Tupanaã i Üünexü, rü tagutáma tüxü nüxü nangechaü ya Tupana. Rü guxügütáma chixexüwa tüxü natax —ñanagürü. ³⁰Rü yema ñanagürü ga Ngechuchu, yerü yema ngüexëëruügü ga Moíchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü rü: “Nangoxoäx” ñanagürügü nüxü.

Ngechucharü mama rü naëneëgü rü ítangugü

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Rü yexgumayane rü ítangugü ga Ngechucharü mama rü naëneëgü. Natürü ípataarü düxétügu tarücho, rü naxçax yéma tangemagü. ³²Rü yema duüxügü ga Ngechuchuxü íchomaëguächixü, rü ñanagürügü nüxü: —Curü mama rü cueneëgü rü cueyaxgü, rü yéa düxétiwa tangëxmagü, rü cuxçax tadaugü —ñanagürügü. ³³Rü nüma nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Texé tixí ya chaue rü chaueneëgü? —ñanagürü. ³⁴Rü yema nüxü íchomaëguächixü nidaugüächi, rü ñanagürü: —Rü daxegü tixí ya chaue rü chaueneëgü. ³⁵—Erü guxäma ya texé ya naxüxe i Tupanaärü ngüchaü, rü yíxema tixí ya chaueneë rü chaueyax rü chaue —ñanagürü.

**Ore ga cuaxruũ ga wũxi ga
yatũ ga toecũgu ixuxũ**
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Rũ wenaxârũ inanaxũgũ ga Ngechuchu ga na nangúexêêãxũ ga duũxũgũ ga guma naxtaxaãnacũwa. Rũ muxũma ga duũxũgũ yéma naxcax nangutaquexegũ. Rũ yemacax dũxwa wũxi ga ngue ga yéma naxtaawa yexmanegu nixũe ga Ngechuchu, rũ gumawa narũto. Rũ yema duũxũgũ rũ naxtaxaãnacũgu narũcho. ²⁻³Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ inanaxũgũ ga muxũma ga ore ga cuaxruũwa na nangúexêêãxũ ga duũxũgũ. Rũ norũ ngxũêetaewa rũ ñanagũrũ: —iDũcax, iperũxĩnũe i ñaã ore! Wũxi ga yatũ ga toecũ rũ triguarũ towa naxũ. ⁴—Rũ yexguma triguchiremaã nagũaneãgu, rũ ñuxre ga triguchire rũ namagu nayi. Rũ ñnanguũ ga werigũ, rũ nanawecu. ⁵—Rũ náigũ ga triguchire rũ nutatanũgu nayi ga ngextá ñnachicaxũwa ga waixũmũ. Rũ paxa narũxũgũ ga guma triguchire, yerũ ga waixũmũ rũ tama nayaxcũ. ⁶—Natũrũ yexguma nangunagũgu ga ùaxcũ, rũ ñnagu ga guma trigu rũ narũñexgũ. Rũ nayue, yerũ tama poraãcũ nixãmaxã. ⁷—Rũ náigũ ga triguchire rũ toranecũgu nayi. Rũ yexguma nayaegu ga tora, rũ guma triguxũ ñawocu, rũ yemacax tama nixo. ⁸—Natũrũ náigũ ga triguchire rũ mexũ ga waixũmũgu nayi. Rũ meãma nayae, rũ muxũma ga trigu nawa ñnanguxuchi. Rũ nũmaxũreewa rũ 30 pũxũ ñnanguxuchi ga norũ o, rũ náigũwa rũ 60, rũ náigũwa rũ 100 —ñanagũrũ. ⁹Rũ ñuxũchi ñanagũrũ ta:

—Rũ yĩxema ãchĩxêgũxe, irũ nũxũ taxĩnũe i ñaã ore! —ñanagũrũ.

**Tacũcax nixĩ ga yema ore
ga cuaxruũgũgu ixuxũ**
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Rũ yemawena ga yexguma nanũxĩcaxgu ga Ngechuchu, rũ yema naxũtagugũxũ wũxigu namaã ga yema 12 ga norũ ngũxũgũ, rũ nũxna nacagũe ga na tacũchiga yĩxũ ga yema ore ga cuaxruũgu ixuxũ. ¹¹⁻¹²Rũ nũma nanangãxũ rũ ñanagũrũ nũxũ: —Tupana rũ pexũ nũxũ nacuaxcẽe i ngẽma êxũguxũ i taxuũma i togũ nũxũ cuáxũ na ñuxãcũ ãcẽxgacũ na yĩxũ i nũmax. Natũrũ ngẽma togũ i tama tatanũxũ ixĩxũcax rũ cuaxruũgu chayaxuãcũma namaã nũxũ chixu i ore na woo nũxũ nadaunũgu rũ ñoma tama nũxũ nadaugũxũrũũ na yĩxũcax, rũ woo nũxũ naxĩnũegu rũ tama nũxũ na nacuaxgũxũcax. Rũ ngẽmaãcũ namaã nũxũ chixu na tama nũxũ naxoexũcax i nacũma i chixexũ rũ tama Tupana nũxũ nũxũ ngechaũxũcax i norũ pecadugũ —ñanagũrũ.

**Ngechuchu rũ meã nanangoxẽe ga yema
ore ga cuaxruũ ga toecũchigagu yaxuxũ**
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Rũ Ngechuchu ñanagũrũ nũxũ: —¿Pema rũ ta exna tama nũxũ pecuaxgũ na tacũchiga yĩxũ i ngẽma cuaxruũ i nũxũ chixuxũ? ¿Rũ ñuxũcũrũwa tá nũxũ nacuaxgũ i ngẽma togũ? ¹⁴—Rũ yĩxema toexe, rũ yĩxema tixĩ ya ore i mexũ unagũxe. ¹⁵—Rũ nangẽxma i duũxũgũ i guma triguchire ga namagu yixũnerũũ ixĩgũxũ. Rũ nũmagũ rũ nũxũ naxĩnũe i ore

i mexĩ, natĩrũ yĩxcama marũ nũxĩ naxĩnũẽguwena, ngẽma nangu i Chatana rũ nũxna nanapu i ngẽma ore i mexĩ ga noxri yaxõgũxĩ. ¹⁶—Rũ togũ rũ ngẽma triguchire ga nutatanũgu yĩxũnerũũ nixĩgũ. Rũ ngẽmagũ nixĩ i nũxũ ñnũẽxũ i ore i mexĩ, rũ taãẽacũma nayauxgũxĩ.

¹⁷—Natĩrũ ngẽma na tama aixcũma nagu naxĩnũẽxũ i ngẽma ore, rũ paxaachitama nayaxõgũ. Rũ ngẽmacax i yĩxcama ngẽxguma ngẽma oregagu guxchaxũgũ nũxũ ñpetũgu rũ ẽxna duũxũgũ naxchi aiegu, rũ nũxũ narĩxoe i ngẽma ore ga noxri yaxõgũxĩ. ¹⁸⁻¹⁹—Rũ togũ rũ guma triguchire ga toranecũgu yĩxũnerũũ nixĩgũ. Nũmagũ rũ nũxũ naxĩnũẽ i ngẽma ore i mexĩ, natĩrũ ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũgũcax naxoegaãẽgũ rũ norũ ñĩerũguama narĩxĩnũẽ, rũ nanaxwaxegũ i nũxũ na nangẽxmaxũ i muxũma i to i norũ ngẽmaxũgũ. Rũ guxũma i ngẽma rũ nũxũ nũxũ ñayarũngũmaẽxẽẽ i ngẽma ore i mexĩ rũ nũxũ nũxũ narĩxoexẽẽ na tama naxũgũãxũcax i ngẽma mexĩ i Tupana nũxũ naxwaxexũ. ²⁰—Rũ togũ rũ guma triguchire ga mexĩ ga waixũmũgu yĩxũnerũũ nixĩgũ. Ngẽmagũ nixĩ i nũxũ ñnũẽxũ i ore i mexĩ rũ nayauxgũxĩ rũ meã Tupana naxwaxexũãcũma maxẽxũ. Rũ nũmaxũ rũ guma trigu ga 30 pũxũ nawa ñnguxuchixũnerũũ nixĩgũ. Rũ nũmaxũ rũ guma 60 pũxũ nawa ñnguxuchixũnerũũ nixĩgũ. Rũ nũmaxũ rũ guma 100 pũxũ nawa ñnguxuchixũnerũũ nixĩgũ —ñanagũrũ.

Ore ga cuaxruũ ga omũgu ixuxũ
(Lc 8.16-18)

²¹Rũ yexgumarũũ ta ñanagũrũ nũxũ:
—Ƴẽxna nuã tanange i wũxi i omũ na

wũxi i caichãũtũũgu rũ ẽxna wũxi i pechicatũũgu na yaxũcuchixũcax? Tama ngẽmaãcũ nixĩ, erũ wũxi i omũ rũ dauxnagu tanaxũnagũ na ngẽma ñabaxixũcax. ²²—Rũ ngẽxgumarũũ ta i guxũma i tacũ ñicũxũ, rũ yĩxcũra rũ duũxũgũ rũ tá nũxũ nacuaxgũama. Rũ guxũma i ngẽma ñũxma duũxũgũcax ẽxũgũxũ rũ tá nangõxoma i yĩxcũra. ²³—Rũ yĩxema ãchĩxẽgũxe, irũ nũxũ taxĩnũẽ i ngẽma ore! —ñanagũrũ. ²⁴Rũ yexgumarũũ ta ñanagũrũ nũxũ: —iMeã naga pexĩnũẽ i ngẽma nũxũ pexĩnũẽxũ! Rũ ngẽma pema naga na pexĩnũẽxũrũũ tá nixĩ i Tupana i pexna naxããxũ i cuax. Rũ naẽtũ tá poraãcũ pexũ narĩngũxẽẽ. ²⁵—Rũ pemaã nũxũ chixu, rũ texé ya aixcũma naga ñnũxẽ i ñãã ore i mexĩ rũ Tupana rũ yexeraãcũ tá tũxũ nũxũ nacuaxẽẽ. Natĩrũ yĩxema tama naga ñnũxẽ i ñãã ore rũ Tupana tá tũxna nanayaxu i ngẽma íraxũ i cuax i tũxũ ngẽxmachirẽxũ —ñanagũrũ.

Ore ga cuaxruũ ga triguchire
i rũxũxũgu ixuxũ

²⁶Rũ Ngechuchu rũ ñanagũrũ ta:
—Pemaã tá nũxũ chixu i wũxi i ore i cuaxruũ na nũxũ pecuãxũcax na ñũxãcũ ãẽxgacũ na yĩxũ ya Tupana. Rũ wũxi ya yatũ rũ waixũmũgu nanato ya triguchire. ²⁷—Rũ nũma ya yatũ rũ chũtacũ nape rũ moxũãcũ ñnarũda, rũ yoxni ya yima triguchire rũ narũxũ rũ niyachigũ. Natĩrũ nũma ya yatũ rũ tama nũxũ nacuax na ñũxãcũ na naxũxũ rũ na nayaxũ. ²⁸—Rũ ngẽmaãcũ i ngẽma waixũmũ rũ nũẽchamatama nanaxũxẽẽ ya yima triguchire. Rũ naãtũgũxira narũxũ rũ yĩxcama i

nachacu rü ngēmawena nachacua
nanguxũ i norü o. ²⁹—Rü ngëxguma
marü yadauxgu i ngēma norü o, rü
nanabuxu erü marü nawa nangu i norü
buxgü —ñanagürü.

Cuaxruũ ga motachachiregu ixuxũ
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu:
—¿Ñuxãcü nixĩ i ãëxgacü na yĩxũ ya
Tupana, rü nanañuxraxũ i nūma
ãëxgacü íyĩxũwa? ¿Rü tacügu tá
tanangu? ³¹⁻³²—Rü wüxi ya
motachachire ya waixũmügu
itoxũnerüü nixĩ. Rü woo guxũnema ya
nanetüchirexũ narüxíramaë, natürü
ngëxguma inatoxgu, rü narüxü rü naya
ñuxmata guxũma i togü i nanetüxũ
nayexera. Rü nachacüü rü nita, rü woo
werigü rü natanügu nixüachiãũ
—ñanagürü.

Cuaxruũgu ixuxũ ga oremaã
nidexa ga Ngechuchu
(Mt 13.34-35)

³³Rü yemaãcü ga Ngechuchu rü
muxũma ga nayexgumaächiraũxũ ga
cuaxruũgümaã nanangüexëë ga duũxũgü.
Natürü yema cuaxruũgü rü tama yema
duũxũgiarü cuaxũ nangupetü. ³⁴Rü
cuaxruũgu ixuxũxĩcatama nixĩ ga norü
nguxëëtae. Rü yixcama ga yexguma
nanüxĩcaxgügu, rü norü ngúexũgücax
meãma nanangoxëë ga guxũma.

Ngechuchu rü buanecüxũ rü
yuapecũ ínayachaxãchixëë
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵Rü yematama ngunexũgu ga marü
nachütachaũgu, rü Ngechuchu rü

ñanagürü nüxũ ga norü ngúexũgü:
—iNgĩxã rü naxtaxaarü tocutüwa taxĩ!
—ñanagürü. ³⁶Rü yexguma duũxũgüna
yéma inaxĩächi. Rü norü ngúexũgü rü
Ngechuchuxũ nigagü nagu ga guma ngue
ga marü nawa nayexmane. Rü
yexgumarüü ta ga togü ga duũxũgü rü
náigü ga nguegügu ínayaxümicügü. ³⁷Rü
yexguma yaxãüyane rü inaxü ga wüxi ga
buanecü ga taxüchicü. Rü yema na
nataxüchixũ ga buanecü, rü guma nguegu
niyauxcuchichigü ga yuape, rü yemacax
inabaxũgüchaũ. ³⁸Natürü ga Ngechuchu
rü guma nguechinüwa wüxi ga cüxeruũgu
naca, rü yéma nape. Rü ínanabaixgügu, rü
ñanagürügü nüxũ: —Pa Ngúexëëruũx,
¿exna curü me nixĩ na nuxma ibaxũgüxũ?
—ñanagürügü. ³⁹Rü yexguma ínarüda ga
Ngechuchu. Rü buanecüna nachogü rü
ñanagürü nüxũ ga guma naxtaxa:
—iIyartichiane rü íyachaxãchi!
—ñanagürü. Rü ínayachaxãchi ga buanecü
rü guxũwama ínachaxanemare. ⁴⁰Rü
yemawena ga Ngechuchu rü norü
ngúexũgüxũ ñanagürü: —¿Tüxcüü
ngēmaãcü poraãcü pemuüë? ¿Ñuxma rü ta
exna tama aixcuma peyaxögü?
—ñanagürü. ⁴¹Natürü nümagü ga norü
ngúexũgü rü poraãcü namuüë. Rü nügüna
nacagüe rü ñanagürügü: —¿Texe exna nixĩ
ya daa rü aïxrücü ya buanecü rü yuape rü
naga naxĩnüëxũ? —ñanagürügü.

Yatü ga Gadaracũãx ga
ngoxogü nawa yexmagücü
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹Rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü
ga Gadaraanewa. ²⁻³Rü yexguma
marü nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu,
rü yéma naxcax nixũ ga wüxi ga yatü ga

ngoxo nawa yexmaxĩ. Rü yema yatü rü duĩxëgüchíquexewa ne naxü, yerü yexma nixĩ ga yanaxauchigünexũxũ. Rü taxúexũma nanguxũ na tayanáixũ, woo cadenamaã. ⁴Rü woo muëxpüxcüna cadenamaã nayanáixparagü rü nayanáixchacüügü, natürü nüma rü guxũguma íraxũgu inancauũgüama, rü yemaãcü taxúexũma nanguxũ. ⁵Rü ngunecü rü chütacü rü yuetachiquexetanügu rü naxpüxgügu nanaxauchigüane. Rü yexma nanacaeane, rü nutamaã nügügu napogü. ⁶Natürü yexguma yaxũgutama Ngechuchuxũ nadauxgu, rü naxcax inañaãchi, rü napexegu nayacaxápüxü. ⁷Rü aita naxüãcüma ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüü nuã choxũ cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxũchi Nanex? Rü Tupanaégagu cuxũ chacaxxũ na tama ngúxũ choxũ quingexëxũ —ñanagürü. ⁸Rü yemaãcü nidexa ga yema ngoxo yerü Ngechuchu rü marü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngoxox, ínaxũxũ nawa ya yima yatü! —ñanagürü. ⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixĩ i cuéga? —ñanagürü. Rü nüma ga ngoxo nanangãxũ, rü ñanagürü: —Muxüchixũ nixĩ i chauéga, erü tamu i tomox —ñanagürü. ¹⁰Rü poraãcü Ngechuchuxũ nacaaxũgü na tama ínawoxũãxüçax ga yema naãnewa. ¹¹Rü yema nachicaarü ngaicamana ga naxpüxpechinüwa rü nayexmagü ga muxũma ga cuchigü ga yéma chibüexũ. ¹²Rü yemacax ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxũ nacaaxũgü, rü ñanagürügü: —iNgéma cuchitanüwa toxũ namugü na nagu tachocuxüçax!

—ñanagürügü. ¹³Rü Ngechuchu rü: —Ngũ —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxũ, rü yema cuchigügu nayachocu. Rü yema cuchigü ga maneca 2000 ixĩgüxũ rü inaxũãchi, rü nextaacutüarü maxpüxüwa nayariyuxgü. Rü yexma nayi. ¹⁴Rü yema cuchigüarü dauruũgü rü ñãnewa nabuxmü. Rü ñãnewa rü yema ñãneärü ngaicamana ipeagüxũ ga duĩxũgütanüwa nüxũ nayarüxugügü ga yema üpetüxũ. Rü ga duĩxũgü rü ínayadaugü. ¹⁵Rü yexguma Ngechuchu íyexmaxüwa nangugügu, rü yéma nüxũ nadaugü ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü. Rü yéma narüto, rü naxãxchiru, rü meãma naãëxũ nacuax. Rü poraãcü nañaixãchiãëgü ga duĩxũgü. ¹⁶Rü yema cuchigüarü dauruũgü ga nüxũ daugüxũ ga tacü na nüxũ ngupetüxũ ga guma yatü ga ngoxoãxchirécü rü tacü nüxũ na ngupetüxũ ga yema cuchigü, rü yema nixĩ ga togü ga duĩxũgümaã nüxũ ixugüexũ ga guxũma ga yema ngupetüxũ. ¹⁷Rü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu ga duĩxũgü, rü inanaxügüë ga Ngechuchuxũ na nacaaxũgüxũ ga na ínaxũxũxüçax ga yema naãnewa. ¹⁸Rü yexguma wenaxärü nguegu yaxüëgu ga Ngechuchu, rü guma yatü ga ngoxoãxchirécü, rü nüxũ nacaaxũ na Ngechuchuwe naxüxüçax. ¹⁹Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwaxe, rü ñanagürü nüxũ: —iCuchiüwa naxü rü cutanüxũmaã nüxũ yarüxu i guxũma i ngéma cuxcax naxüxü ya Cori ya Tupana, rü ñuxãcü nüxũ na cungechaütümüüxũ! —ñanagürü. ²⁰Rü

nüma ga guma yatü rü ínixü. Rü inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchiuanewa yexmagüne ga íānegüwa nüxü na yaxuxü ga yema Ngechuchu naxcax üxü. Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiāēgü.

**Yáiruxacüchiga rü yema nge ga
Ngechuchuchirugu ingögücüchiga**
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Rü yexguma nguegu nextaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxcax yéma nangutaquexegü. Rü nüma rü nextaapechinüwa nayexma. ²²Rü yexguma yéma nayexmayane, rü yéma naxütawa nangu ga ngutaquexepataüärü āēxgacü ga Yáirugu āēgacü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadauxgu, rü napexegu nanangücuchi. ²³Rü poraācü nüxü nacaaxü, rü ñanagürü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rü chanaxwaxe i ngéma cuxü na ngixü cuyarüngögüxcax na ngixcax yataanexüxcax rü namaxüxcax —ñanagürü. ²⁴Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rü muxüma ga duüxügü ínayaxümücügü. Rü yéma nayaxüxtügü. ²⁵Rü yema muxü ga duüxügütanüwa iyexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü ídaawecü namaā ga na naxāgüechaxü. ²⁶Rü muxüma ga duturugü ngixü naxüxügü rü poraācü ngüxü ngixü ningexēēgü. Rü yemaācü natüxcaxma ngixü iguxēē ga guxcü ga ngirü dīeru. Natürü tama ngixcax nitaaneēga, rü niyexeraguchigüama ga ngirü daawe. ²⁷Rü üpaacü togüaxwa

Ngechuchuchigaxü íxünü. Rü yemacax yéma ixü. Rü natanüwa ga yema muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuweama ne ixü rü naxchirugu iyangögü. ²⁸Yerü ñaxügu irüxiniü: —Ngēxguma chi naxchiruxümare chingögügu, rü chi chauxcax nitaane —ñaxügu irüxiniü. ²⁹Rü yexgumatama ínayachaxāchi ga ngigü, rü nüxü iyacuaxāchi ga ngixinewa ga marü na namexü ga yema na yaḍaawexü. ³⁰Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuaxāchi ga na nawa ínaxüxüxü ga pora. Rü naxcax nadauegu ga yema muxüma ga duüxügü, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Texé tixü ya chauxchirugu ingögüxe? —ñanagürü. ³¹Rü norü ngütxügü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Cuma nüxü cudau i ñuxre i duüxügü ngéma cuxü na yaxütügüxü rü ngēxguma rü ta:

“¿Texé ya choxü ingögüxe?” ñacuxü —ñanagürügü. ³²Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nidaugüächiamana na tüxü nadauxüxcax ga na texé na tíxü ga guxema nüxü ingögüxe. ³³Rü yexguma ga yema nge rü ngirü muümaā yaduruxācuma naxütawa ingu, yerü nüxü icuax ga tacü na ngixü ngupetüxü. Rü napexegu iyacaxápüxü, rü aixcümāxüchi namaā nüxü iyaxu ga guxüma. ³⁴Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Pa Chauxacüx, curüme erü cuyaxō. iRü taāēācuma íxü, erü marü naxüxü i curü daawe! —ñanagürü. ³⁵Rü yexguma íyadexayane, yéma nangugü ga ñuxre ga natanüxügü ga guma ngutaquexepataüärü āēxgacü rü ñanagürügü nüxü: —Cuxacü rü marü

iyu. ¿Tüxcüü nüxü cuchixeweecha ya Ngúexëëruü? —ñanagürügü. ³⁶Natürü ga Ngechuchu rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema duüxügüarü dexa. Rü yemaçax guma ngutaquexepataüärü äëxgacüxü ñanagürü: —i Tāxü i cumuüxü, rü yaxōmare! —ñanagürü. ³⁷Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü ga Chaütiágueneë. Natürü tama nanaxwaxe na texé ga togue nawe rüxixü. ³⁸Rü yexguma guma ngutaquexepataüärü äëxgacüpatawa nangugügu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na íyacuxcuxü rü poraäcü aita naxüeäcüma na naxauxexü ga duüxügü. ³⁹Rü guma ípatagu naxücu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü ípicuxcu rü ngëmaäcü pexauxe? Ngëma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. ⁴⁰Rü nüxü nacugüecüraxüäma ga duüxügü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü íäxtüwa nanamugü ga guxüma. Rü naxçax naca ga yema bucü nginatü, rü ngîë, rü yema namücügu, rü namaä nixücu ga ínayexmaxüwa ga yema bucü. ⁴¹Rü ngîxmexgu nayayauxächí, rü ñanagürü ngîxü: —Tarita cumi —ñanagürü. Rü ngëma ore rü ñaxüchiga nixü: “íInachi, Pa Bucü, ñacharügü cuxü!” ñaxüchiga nixü. ⁴²Rü yexgumatama ga yema bucü ga 12 ga tauncü ngîxü yexmāxcü, rü írúda rü iyaxü. Rü poraäcü nabaixächíäëgü ga duüxügü. ⁴³Natürü ga Ngechuchu rü poraäcü nüxna nanachüxu na taxüemaäma nüxü yaxugüexüçax ga yema ngupetüxü. Rü ñuxüchi nanamu na ngîxü naxüwemügüxüçax ga yema bucü.

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Rü yéma inaxüächí ga Ngechuchu, rü guma íane ga Nacharétu ga nawa nayaxünewatama naxü. Rü norü ngúexügü rü nawe narüxí. ²Rü yexguma ngüxchigaarü ngunexüwa nanguxgu rü inanaxügü ga na nangúexëëtaexü ga ngutaquexepataüwa. Rü yema muxüma ga duüxügü ga yéma íruxínüëxü, rü nabaixächíäëgü. Rü nügüna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Ngextá naxçax nangux i guxüma i ngëma nguxëëtae? ¿Rü ngextá nanayaxu i ngëma cuax? ¿Rü ñuxächí nanaxü i ngëma mexügü i taxügü i naxüxü? ³—¿Taux exna ñaä yüxü i carpinteru i Ngechuchu, i María ngëne, ya Chaütiágu rü Yuche rü Chimáu rü Yuda naëneë íxici? ¿Rü taux exna i naëyaxgü rü nuxma tatanügu naxächíügüxü? —ñanagürügü. Rü yemaçax ga yema duüxügü rü tama naga naxñüëchaü. ⁴Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü rü guxüwama i duüxügü rü nüxü nangechaügü. Natürü norü íānewatama rü natanüxügütanüwatama rü napatawatama rü tama aixcüma nüxü nangechaügü —ñanagürü. ⁵Rü yemaçax taxuacüma yéma nanaxü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü. Rü noxretama ga duüxügü ga ídaaweexüxüçatama ningögü rü naxçax nayataanexëëgü. ⁶Rü nabaixächíäë ga Ngechuchu, yerü yema duüxügü rü tama nüxü nayaxögü.

Ngechuchu rü norü ngúexügüxü nimugü na nüxü yanaxugüexüçax ga Tupanachiga

(Mt 10.5-15)

Rü Ngechuchu rü guma ngaicamagüne ga íānexäcügu

nixũgũchigũ, rü nayangũexẽẽchigũ ga duũxũgũ. ⁷Rü naxçax naca ga yema 12 ga norũ ngũexũgũ, rü inanaxũgũ ga na namuãxũ ga taxrechigũ. Rü nüxna nanaxã ga pora na ínawoxũãxũçax ga ngoxogũ. ⁸Rü nüxna naxãga ga na taxuũma íyangegũxũçax ga namawa, rü bai ga choca rü bai ga pãu rü bai ga norũ dĩẽru. Rü nanaxwaxe ga naxnetũxũxĩcatama na íyangegũxũ. ⁹Rü namaã nüxũ nixu na nacuaixcuxũ ga norũ chapatu. Natürũ tama nanaxwaxe ga taxre ga naxchiru na íyangegũxũ. ¹⁰Rü ñanagürũ nüxũ: —Rü ngẽxguma wũxi ya ñãnewa wũxi ya ĩgu pechocuxgu, irũ ngẽxma pepegũ ñuxmata pema ñuxgu ngẽma ipexĩächĩx nawa ya yima ñãne! ¹¹—Rü ngẽxguma ngexnerũĩne ya ñãnewa tama meã pexũ nayauxgũchaũgu rü tama pexũ inaxĩnũechaũgu, irũ ípechoxũ i ngẽma! Rü ngẽxguma ipexĩächĩgu, irũ ipenapagũ i perũ üxaxũcutũ na ngẽmawa nüxũ nacuxgũxũçax na nataxũchixũ tá i norũ poxcu i ngẽxguma naguxgu i naãne! —ñanagürũ. ¹²Rü yexguma inaxĩächĩ ga norũ ngũexũgũ. Rü duũxũgũmaã nüxũ nixugũe ga na nüxũ naxoexũçax ga nacũma ga chixexũ rü Tupanaçax na nadaugũxũçax. ¹³Rü ínanawoxũ ta ga muxũma ga ngoxogũ. Rü chixũmaã yachagũãcũma nanameẽxẽẽ ga muxũma ga idaaweexũ.

Nayu ga Cuáũ ga baiũxẽẽruũ

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Rü Ngechuchuchigaxũ naxĩnũ ga ãẽxgacũ ga Erode, yerũ guxũwama duũxũgũ poraãcũ nachiga nidexagũ. Rü yexguma ga Erode rü ñanagürũ: —Rü

ngẽma Ngechuchu nixĩ i Cuáũ i baiũxẽẽruũ ixĩxũ rü wena namaxũ, rü ngẽmacax nixĩ i nüxũ nangẽxmaxũ i pora na naxũãxũçax i ngẽma taxũ i mexũ i Tupanaãrũ poramaã naxũxũ. ¹⁵Natürũ ga togũ rü ñanagürũgũ: —Nuxcũmaĩcũ ga orearũ uruũ ga Erĩa nixĩ —ñanagürũgũ. Rü togũ rü ñanagürũgũ: —Wũxi i Tupanaãrũ orearũ uruũ i nuxcũmaũgũxũrũ nixĩ —ñanagürũgũ. ¹⁶Natürũ yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Erode, rü ñanagürũ: —Rü ngẽma Ngechuchu nixĩ i Cuáũ ga chorũ churaragũxũ chidayenaxãxẽẽchirẽxũ, rü ñuxma rü wenaxãrũ namaxũ —ñanagürũ. ¹⁷Rü yema ñanagürũ ga Erode yerũ marũchirex Cuáũxũ niyaxu rü poxcupataũgu cadenamaã nayachota. Rü yemaãcũ nanaxũ ngĩgagu ga naxmax ga Erodía ga naẽneẽ ga Piripimaxchirex ixĩcũ ga ngĩxũ napucũ ga Erode. ¹⁸Yerũ ũpaacũ ga Cuáũ rü Erodemaã ñanagürũ: —Tama name i cuxmaxũ cuyaxĩxẽẽ i cueneẽmax —ñanagürũ. ¹⁹Rü yemaçax ga Erodía rü poraãcũ Cuáũchĩ ixai rü inaxwaxe ga na yamããxũ, natürũ poraãcũ ngĩxũ naguxcha. ²⁰Yerũ ngĩte ga Erode rü Cuáũxũ namuũ, yerũ nüxũ nacuxchirex na wũxi ga yatũ ga mecũ rü üüneecũ na yĩixũ, rü yemaçax nixĩ ga naétũwa nachogũxũ. Rü yexguma Cuáũãrũ orexũ naxĩnũgu ga Erode, rü naxoegaãẽ, natürũ meã nüxũ inarũxĩnũ. ²¹Natürũ wũxi ga ngunexũ nawa nangu na ngĩxũ natauxchaxũ na yamããxũçax ga Cuáũ, ga yexguma Erodearũ taunecũarũ ngunexũwa nanguxgu rü wũxi ga peta ga taxũ naxũxgu naxçax ga norũ ñatũgumaẽgũxũ ga ãẽxgacũgũ,

rü norü churaragüarü ãëxgacügü rü yema Gariréaanecüãx ga corigü ga taxügü. ²²Rü yema petawa iyaxücu ga Erodíaxacü, rü yema petatanüxüpexewa íyayüxparachigüxü. Rü poraäcü norü me iyixí ga Erode rü norü petatanüxügü. Rü yemacax ga nüma ga ãëxgacü ga Erode rü ñanagürü ngíxü ga yema pacü: —iChoxna naxcax naca i tacü i cunaxwaxexü, rü tá cuxna chanaxã! —ñanagürü. ²³Rü aixcümamaxüchi ngímaã inaxuneta, rü ñanagürü: —Ngëxürüüxü i tacü i choxna naxcax cuçaxü rü tá cuxna chanaxã, woo ngãxügu i chorü naãne yixígu —ñanagürü. ²⁴Rü nüxna iyaxügachi, rü ngíëna iyaca, rü ngígürügü: —¿Tacü i cunaxwaxexü na naxcax íchaçaxü? —Ngígürügü. Rü ngíë ngíxü ingãxü, rü ngígürügü: —iNaxcax ínaca i Cuáü ya baiüxëëruüëru! —ngígürügü. ²⁵Rü yexgumatama ga yema pacü rü paxa iyaxücu ga ãëxgacüxütawa rü ngígürügü: —Chanaxwaxe i ñuxmatama paxa wüxi ya poratugu choxna cunaxã i Cuáü ya baiüxëëruüëru —ngígürügü. ²⁶Rü nüma ga ãëxgacü rü poraäcü inayarümaächí, natürü yema norü petatanüxüpexewa marü ngímaã na inaxunetaxüçax, rü tama ngíxü nawomüxëëchaü. ²⁷Rü yemacax ga Erode rü yexgumatama yéma ínapoxcuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxütawa nangeaxüçax ga Cuáüëru. ²⁸Rü poxcupataüwa naxü ga yema churara, rü Cuáüxü nidaeru. Rü wüxi ga poratugu ãëxgacüxütawa nanange ga yema naëru. Rü yema pacüna nanaxã. Rü ngíma rü ngíëna iyaxã. ²⁹Rü yexguma yemaxü nacuéchigagügu ga norü ngüexügü ga

Cuáü, rü yéma poxcupataüwa nayayauxgü ga naxüne, rü inayataxgü.

**Ngechuchu rü nanachibüexëë
ga 5000 ga yatügü**

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

³⁰Rü yemawena rü yema norü ngüexügü ga yamugüxü rü Ngechuchumaã nangutaquexegü. Rü namaã nüxü nixugüe ga guxüma ga yema naxigüxü rü yema nangüxëëtaegüxü. ³¹Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iNuã pexí, rü ngíã, wüxi i nachica i ngextá taxúema íxãpataxüwa taxí, na paxaächí ngëxma yarüngügüxüçax! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namu ga duüxügü ga yéma ingugütanücüüxü rü woeguxü ga togü. Rü yemacax ga Ngechuchu rü norü ngüexügü rü woo na nachibüexüçax rü nangechicagü. ³²Rü yemacax wüxi ga nguegu nichoü, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxúema íxãpataxüwa naxí. ³³Natürü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga yexguma ínaxíachigu, rü nüxü nacüaxgü ga texégü na yíxü. Rü yemacax guxüne ga guma íänegücüãx ga duüxügü, rü dauxchitagu nibuxmü rü napexegu nayayi. ³⁴Rü yexguma nguewa ínaxíegu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü yerü ñoma carnerugü ga ngearü dauuruüãxgüxüüü nixígü. Rü ínanaxügü ga na nangüexëëãxü ga muxüma ga norü ore. ³⁵Rü yexguma marü nayáuanegu, rü norü ngüexügü rü naxcax naxí, rü ñanagürügü: —Marü nayáuanexüchi rü ñaã rü wüxi i nachica i taxúema nagu ápataxü nixí. ³⁶—Rü ngëmacax name nixí i ícuyamugü i duüxügü na namapechinüwa ipeagüxü i duüxügüxütawa rü íänexäcügü ga

ngaicamagünewa naxixüçax na ngéma norü ñacax yataxegüxüçax —ñanagürügü.

³⁷Natürü ga Ngechuchu rü nanagäxü, rü ñanagürü nüxü: —iPematama penaxüwemü! —ñanagürü. Rü nümagü nanagäxügü rü ñanagürügü: —¿Exna cunaxwaxe i 200 tachini i dïeru naguxü i pāüçax nüxü tayataxexü na ngēmamaā tanachibüexëxüçax? —ñanagürügü. ³⁸Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre i pāü pexü nangëxma? iRü ípeyadaux! —ñanagürü. Rü yexguma ýadaugüägu, rü ñanagürügü nüxü: —Toxü nangëxma i wüximeçxpüx i pāü rü taxre i choxni —ñanagürügü. ³⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na ñuxrechigü nügüxütawa rütogüxüçax ga maxëtexewa. ⁴⁰Rü ínarütogü ga 100 ga nümaxütücumüwa rü 50 ga togütücumüwa. ⁴¹Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wiximeçxpüx ga pāü rü yema taxre ga choxni. Rü daxügüxü ga naānegu nadawenüäcuma Tupanana moxë naxä. Rü inanabücu ga yema pāü, rü norü ngüexügüna nanana na yema duüxügüxü yanüaxüçax. Rü yema taxre ga choxni rü ta guxüma ga yema duüxügüxü nüxü nayanuxëë. ⁴²Rü guxüma nachibüe ñuxmata meāma nüxü yangu. ⁴³Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaā ga yema pāü rü choxni ga íyaxügüxü. ⁴⁴Rü yema yéma pāügü ngöxgüxü rü 5000 ga yatügü nixü.

Dexáétügu nixü ga Ngechuchu

(Mt 14.22-27; Cu 6.16-21)

⁴⁵Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü íyamugüiyane rü wüxi ga nguëgu nayachoüxëë ga norü ngüexügü na yoxni nextaxaarü tocutüwa

Bechaídawa naxixüçax. ⁴⁶Rü yexguma duüxügüxü íyamugüguwena, rü maxpünewa naxü ga Ngechuchu na yéma yayumüxëxüçax. ⁴⁷Rü yexguma marü nachütägu, rü nextaxaarü ngäxütüwa nayexmagü ga norü ngüexügü. Rü Ngechuchu rü nüxücatama dauxchitawa nayaxüächi. ⁴⁸Rü nüxü nadau na guxchaxüäcuma yaxägüxü ga norü ngüexügü, yerü ga buanecü rü nawaama nabuxuchi. Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Ngechuchu rü dexáétügu nawe narüxü. Natürü ñoma nüxü naxüpetüchaüxürüü nügü nixüxëë. ⁴⁹⁻⁵⁰Rü yexguma norü ngüexügü nüxü daugügu ga dexáétügu na yaxüxü, rü nagu narüxínüë ga wüxi ga naxchiximare na yiixü. Rü yemacax aita naxüe, yerü guxüma nüxü nadaugü rü poraäcü nañaxächiäëgü. Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü namaā nidexa rü ñanagürü nüxü: —iPeporae! Rü chomachirextama chixü. iTäxü i pemuüexü! —ñanagürü. ⁵¹⁻⁵²Rü nguëgu nixüe, rü inarüxó ga buanecü. Natürü nümagü ga norü ngüexügü rü nañaxächiäëgümare yerü woo nüxü na nadaugüxü ga yema mexü ga Tupanaärü poramaā naxüxü ga Ngechuchu ga yexguma yema pāü yamuxëëgu, natürü tama nüxna nacua x-ächie na Tupana Nane na yiixü yerü nüxü naguxcha na yaxögüäxü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu

nanameëxëë ga idaaweexü

(Mt 14.34-36)

⁵³Rü yexguma marü yanguügu ga nextaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü. Rü yexma naxānacügu

nanangaxüğü ga naweü. ⁵⁴Rü yexguma nguewa ínachoügu, rü yexgumatama ga duüxüğü rü nüxü nicuaxächitanü ga Ngechuchu na yixü. ⁵⁵Rü yema naañewa rü guxüne ga igüwa nabuxmü ga yema duüxüğü. Rü yexguma nüxü nacuaxgügu ga ngextá na nayexmaxü ga Ngechuchu, rü yéma norü caruüğügu naxcax nanagagü ga idaaweexü. ⁵⁶Rü guxüwama ga ngextá íyanguchigüxüwa ga Ngechuchu, ga ñānexācügüwa rü ñānegü ga itaxünewa, rü ñānepechinüwa, rü yexma cayepechinügu naxcax nayamugü ga idaaweexü. Rü nüxü nacaxüğü na tama nüxna nachúaxüçax na naxchirupechinügumare yangögügüxüçax. Rü guxüma ga yema nüxü ingögüexü, rü naxcax nitaanegü.

**Tacü nixí i Tupanapexewa
duüxüğüxü chixexēxü**
(Mt 15.1-20)

7 ¹Rü Ngechuchucax naxí ga Parichéugü namaa ga ñuxre ga ngúexēeruüğü ga mugüwa nguxēētaegüxü ga Yerucharéüwa ne ixü. ²Rü yexguma ñuxre ga Ngechuchuarü ngúexüğüxü nadaugügu ga tama Yudíugücüma na yanguxēēgüxü, rü tama Yudíugü yauxmexgüxüü rü na nayauxmexgüxü naxüpa na nachibüexü, rü chixri nachiga nidexagü. ³Yerü nümagü ga Parichéugü rü guxüma ga togü ga Yudíugü rü nagu naxí ga norü oxigücüma na nayauxmexiraxü na yemaacü Tupanapexewa nüğü yamexēēgüxü naxüpa ga na nachibüexü. ⁴Rü ngēxguma taxpataüwa ne naxíxgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama

ngēmaacü nüğü nayauxmexiragu. Rü nangēxma i muxüma i togü i nuxcümaüxü i nacümagü. Rü ngēmacax nagu naxí i ngēma nacümagü na Tupanacax nayauxgüxü i norü pochiyugü rü basugü rü paneragü rü pechicaxüğü. ⁵Rü yemacax ga yema Parichéugü rü ngúexēeruüğü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñānagürügü: —ÍTüxcüü i curü ngúexüğü i tama nagu naxíxü i ngēma tórü oxigücüma rü tama toma tayauxmexgüxüü nayauxmexgüxü naxüpa na nachibüexü? —ñānagürügü. ⁶Natürü Ngechuchu nanangāxü rü ñānagürü: —Pa Duüxüğü ya Pegü Naxaixcümaraügüxe, rü aixcüma pechiga nixí ga yema ore ga nuxcümaacü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaía ümatüxü ga ñaxü:

“Ñāā duüxüğü rü naāxmaāmare choxü nicuaxüüğü, natürü naañewa rü tama chaugu narüxínüē. ⁷Rü taxuwama name na ngēmaacü natüçaxma choxü yacuaxüüğüxü. Erü guxüma i ngēma norü nguxēētae rü yatügüarü mugümare nixí, rü tama aixcüma chorü mu nixí”,

ñaxü. ⁸—Rü pema i ñuxma rü aixcüma nüxü perüxoe i Tupanaärü mugü na nagu pexíxüçax i ngēma duüxügücümamare íxíxü —ñānagürü. ⁹Rü yexgumarü ta ñānagürü nüxü: —Pema rü penangexrü i Tupanaärü mugü na pecümagügutama pexíxüçax. ¹⁰—Yerü ga Moíché rü ñānagürü: “iTüxü nangechaü ya cunatü rü cue!” ñānagürü. Rü ñānagürü ta:

“Texé ya tūmanatūmaã rü ɛxna
tūmaēmaã chixexũ ixugũxe, rü
ãɛxgacü tá tūmamaã
nanaxuegu na tayuxũcax”,
ñanagürü. ¹¹—Natürü pema rü
ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü
nanatũxũ rü naẽxũ ñaxgu:
‘Taxucürüwama chorü ngẽmaxũmaã
cuxũ charüngũxẽẽ, erü guxũma i chorü
ngẽmaxũ rü marü Tupanana chanaxã’, ”
ñaxgu. ¹²—Rü ngẽxguma texé ngẽma
ñagügu, rü pexcax rü marü namexũ na
tama tūmanatũxũ rü tūmaẽxũ
tarüngũxẽẽxũ. ¹³—Rü ngẽmaãcü
ipeyanaxoxẽẽ i Tupanaãrü mugü, na
nagu pexĩxũcax i pecūmagūtama i
togüwa pexüexẽẽxũ. Rü ngẽxgumarüũ
ta muxũma i to i pecūmagü i ngẽmarüũ
ixĩxũgu pexĩ —ñanagürü. ¹⁴Rü
yexgumawena duũxũgũcax naca ga
Ngechuchu, rü ñanagürü nüxũ: —iMeã
choxũ iperũxinüẽ, rü nüxũ pecuá i ñaã
chorü ore! ¹⁵—Rü taxuũma i tacü i
dũxétüwa ne ũxũ rü taɣxwa ixúcuxũ
nixĩ i Tupanapexewa tũxũ chixexẽẽxũ.
Natürü ngẽma taãẽwa ne ũxũ, rü ngẽma
waxi nixĩ i tũxũ chixexẽẽxũ i
Tupanapexewa. ¹⁶—Rü ngẽxguma
pixächixẽgu, irü nüxũ pexĩnüẽ i ngẽma
ore! —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma
Ngechuchu duũxũgũna ixũgachigu rü
ĩpatagu naxúcuxgu, rü norü ngũexũgü
nüxna nacagü nachiga ga yema
nguxẽẽtae. ¹⁸Rü nüma rü ñanagürü
nüxũ: —¿Pema rü ta ɛxna tama nüxũ
pecuaxéga i ngẽma? ¿ɛxna tama i nüxũ
pecuáxũ na taxuũma i tacü i dũxétüwa
ne ũxũ rü taɣxwa ixúcuxũ yiĩxũ i
Tupanapexewa tũxũ chixexẽẽxũ?

¹⁹—Erü guxũma i ngẽma dũxétüwa ne
ũxũ rü taɣxwa ixúcuxũ, rü tama taãẽwa
nangu. Natürü taanüwa naxũmare na
yixcama taxũnewa ínaxũxũxũcax
—ñanagürü. Rü yemaãcü nüxũ nixu na
guxũma i õna rü namexũ na nangóxũ.
²⁰Rü yexgumarüũ ta ñanagürü: —Rü
ngẽma duũxũãẽwa ne ũxũ, rü ngẽma
waxi nixĩ i Tupanapexewa
nachixexẽẽxũ. ²¹⁻²²—Erü norü aixepewa
i naãẽwa nixĩ i ne naxũxũ i muxũma i
chixexũgü. Rü ngẽma nixĩ i chixexũgu
na naxĩnüxũ, rü naxũneãrü ngúchaũwe
na naxũxũ, rü na nangíxũ, rü na
namáẽtaxũ, rü naĩ i ngemaã na inapexũ,
rü togüarü ngẽmaxũ na nüxũ
nanguchaũxũ, rü chixexũ na naxũxũ, rü
na yadorataxáxũ, rü chixexũ i
nacūmagügu na naxáũxũ, rü na
yaxãũxächiwaxexũ, rü na
naxoregütaxáxũ, rü nügü na
yacuaxũxũ, rü tama meã naãẽxũ na
nacuáxũ. ²³—Rü guxũma i ngẽma
chixexũgü rü duũxũãrũ aixepewa nixĩ i
ne naxĩxũ, rü ngẽma nixĩ i
Tupanapexewa nachixexẽẽxũ
—ñanagürü.

Wüxi ga ngecü ga to ga nachiũñanecũãx ga
Ngechuchuaxũ yaxõcüchiga
(Mt 15.21-28)

²⁴Rü yemawena rü ñãne ga Tiru nawa
yexmaxũ ga naãnewa naxũ ga
Ngechuchu. Rü yéma wüxi ga ĩpatawa
nangu, natürü tama nanaxwaxe na texé
nüxũ cuáxũ ga yéma na nanguxũ.
Natürü taxuacūma nügü inicux. ²⁵Rü
paxama nüxũ icuáchiga ga wüxi ga nge
ga ngĩxãcüwa ngoxo yexmaxcü. Rü
yéma ixũ, rü Ngechuchupexegu

iyacaxápxü. ²⁶Rü yema nge rü to ga nachüñānecūāx ga Chiropeníchiucūāx iyixí. Rü Ngechuchucax iyaxü, rü nüxü ícāxü na ngīxācūwa ínataxūchiāxūcax ga yema ngoxo. ²⁷Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngīxü: —Name nixí i taxacügüxūxīra tachibüexēē. Erü tama name i taxacügüna tanayaxu i norü ōna na airügüna naxāxūcax —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nūmagü ga Yudíugü rü nügü nixugüe na Tupanaxācügüxūchi yixīgüxü rü yema togü rü ñoma airugürü na yixīgüxü.] ²⁸Natürü ngīma ga yema nge rü inangāxü, rü ngīgürügü: —Aixcūma nixí i curü ore, Pa Corix, natürü woo airügü rü ta nanangōx i ngēma ōnatūchi i mechatüügu nayixēēxü i ngēma ĩpataarü yoraxacügü —ngīgürügü. ²⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngīxü: —Aixcūma name nixí i ngēma nüxü quixuxü. Rü marü name i cutaegu, erü ngēma ngoxo rü marü ínaxūxü ngīwa i cuxacü —ñanagürü. ³⁰Rü yexguma ngīpatawa nanguxgu ga yema ngecü, rü yēma ngīrū ngürücarewa ngīxü iyanguéü ga ngīrū bucü. Natürü marü ngīxna ínaxūxü ga yema ngoxo.

**Ngechuchu nanamexēē ga wüxi ga yatü
ga ngauchixēcü rü moxücü**

³¹Rü Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rü Chidāüärü ĩānewa naxüpetü, rü ñuxūchi Decaporíchiuaneärü ĩānegüwa rü ta naxüpetü rü ñuxmata Gariréaaneärü naxtaawa nangu. ³²Rü yēma naxūtawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngauchixēcü rü moxücü, rü nüxna naxcax nacagü ga nüxü na

yangōgüxūcax. ³³Rü yexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duñxügüna nanaga. Rü naxmachixēgu nixuxmēx, rü naxbüxágümaā nügü yawaixmēxēēacūma norü conügu ningōgü. ³⁴Rü yemawena rü daxü nadawenüacūma yaxna narüngü, rü guma yatüxü ñanagürü: —Epéta —ñanagürü. Rü ngēma rü: “İngoxna!” ñaxūchiga nixí. ³⁵Rü yexgumatama ningoxnamachixē ga guma ngauchixēcü, rü norü conü rü marü narüme rü meā nidexa. ³⁶Rü Ngechuchu rü duñxügüxü namu na taxúemaāma nüxü yaxugüexūcax. Natürü yexguma yexeraācü duñxügüna nachúxāgu ga na taxúemaāma nüxü yaxugüexūcax ga nachiga rü yexeraācü nüxü nixugüeama. ³⁷Rü poraācü nañaxāchiāēgü ga duñxügü, rü ñanagürügü: —Meāma nanaxü i guxūma rü woo ngauchixēgüxü rü nayangoxnamachixēgüxēē, rü ngeaxgüxü rü nayadexagüxēē —ñanagürügü.

**Ngechuchu rü nanachibüexēē ga
4000 ga duñxügü
(Mt 15.32-39)**

8 ¹Rü wüxi ga ngunexügu wenaxärü naxcax naxítaquexe ga muxūma ga duñxügü, rü nüxü nataxuma ga norü ōnagü. Rü Ngechuchu rü norü ngüexügücax naca, rü ñanagürü nüxü: ²—Choxü nangechaütümüügü i ñaā duñxügü, erü marü tomaēxpüx i ngunexü nuā chauxütawa nangēxmagü, rü nüxü nataxuma i norü ōna. ³—Rü ngēxguma chi ngēmaācūmare íchayamugügu, rü chi ngürüāchi

namagu tá nayaturae, erü nümaxüğü rü yaxüwama ne naxí —ñanagürü. ⁴Rü norü ngúexüğü rü nanangäxüğü, rü ñanagürüğü: —¿Natürü ñuxäcü tá tanachibüexëë i núma i ngextá taxúema íxāpataxüwa? —ñanagürüğü. ⁵Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pāü pexü nangëxma i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxüğü, rü ñanagürüğü: —Toxü nangëxma i 7 i pāü —ñanagürüğü. ⁶Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duüxüğüxü namu na ñaxtüanewa natogüxüçax. Rü nanade ga yema 7 ga pāü, rü Tupanana moxë naxā. Rü ñuxüchi inanabücu, rü norü ngúexüğüna nanana. Rü nümagü rü duüxüğüxü nayanu. ⁷Rü nüxü nayexma ta ga ñuxre ga choxnixäcügü. Rü Ngechuchu rü Tupanana moxë naxā, rü ñuxüchi norü ngúexüğüxü namu na iyanuäxüçax. ⁸Rü guxüma ga yema duüxüğü rü meāma nachibüe ñuxmata meā nüxü yangu. Rü yexguma rü ta 7 ga pexchi nanapagü namaā ga yema íyaxüğüxü. ⁹Rü yema duüxüğü ga yéma chibüexü rü maneca 4000 nixí. Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxüğüxü ínimugü. ¹⁰Rü ñuxüchi wüxi ga nguegu nixüe namaā ga norü ngúexüğü, rü Damanútaanewa naxü.

Parichéugü naxçax ínacagü ga wüxi ga cuaxruü ga Tupanaärü poramaā üxü
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga Parichéugü, rü inanaxüğüe ga na namaā yaporagatanücüxü. Rü nüxna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëxüçax ga wüxi ga cuaxruü ga Tupanaärü poramaā naxüxü, na yemaäcü nüxü naxüğüxüçax,

rü nüxü nacuaxgüxüçax ngoxi aixcüma Tupana Nane yíxü. ¹²Rü Ngechuchu rü poraäcü yaxna narüngü, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü i ñaā duüxüğü naxçax ínacagü i wüxi i cuaxruü i Tupanaärü poramaā üxü? Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü bai i wüxi i cuaxruü tá nüxü chawëx —ñanagürü. ¹³Rü yema ñaxguwena, rü nüxna yéma nixü ga yema duüxüğü. Rü wenaxärü nguegu nixüe rü naxtaxaarü tocutüwa naxü.

Parichéuarü pāüärü puxëerüchiga
(Mt 16.5-12)

¹⁴Natürü ga norü ngúexüğü rü nüxü inayarüngümaë ga norü ñna na íyangëgüxü, rü wüxixicatama ga pāü nüxü nayexma ga nguewa. ¹⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü nayaxucüxëgü, rü ñanagürü nüxü: —iDüçax, pexuäë naxçax i Parichéugüärü rü Erodearü pāüärü puxëerü! —ñanagürü. ¹⁶Rü yema norü ngúexüğü rü inanaxüğüe na nügümaā ñagüxü: —Ngëma ñanagürü tüxü erü tama tawemü ta ítingegü —ñanagürüğü. ¹⁷Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuaxama na yema ñagüxü, rü yemacax ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Tangearü ñnaäx”, ñaperügüğü? ¿Exna ñuxma rü ta tama nüxü pecuaxgüëga rü tama nüxü picuaxächitanü i ngëmachiga? ¿Exna pexçax naxë i ngëma? ¹⁸Pema rü pexäxëtügüchirex, ¿rü ñuxäcü i tama nüxü pedauxü? Rü pexäxmachixëgüchirex, ¿rü ñuxäcü i tama nüxü pexínüëxü? ¿Rü exna tama nüxna pecuaxächie ga yexguma chayamuxëëgu ga yema pāü rü choxni? ¹⁹—Rü yexguma yema 5000 ga

duũxũgũxũ chayanuxgu ga yema wũximeẽxpũx ga pãũ, ¿rũ ñuxre ga pexchigũ yĩĩxũ ga napagũcũ ga yexguma penadexgu ga yema íyaxũgũxũ? —ñanagũrũ. Rũ nũmagũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Rũ 12 ga pexchigũ —ñanagũrũgũ. ²⁰Rũ ñuxũchi ñanagũrũ ta ga Ngechuchu: —Rũ yexguma yema 4000 ga duũxũgũxũ chayanuxgu ga yema 7 ga pãũ, ¿rũ ñuxre ga pexchigũ yĩĩxũ ga napagũcũ ga yexguma penadexgu ga yema íyaxũgũxũ? —ñanagũrũ. Rũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —7 ga pexchigũ —ñanagũrũgũ. ²¹Rũ yexguma rũ ñanagũrũ nũxũ: —¿Rũ ñuxma rũ ta taũtama nũxũ pecuaxgũégaxũ na Parichéugũcũma rũ Erodecũma i chixexũchiga yĩĩxũ i ngẽma pãũãrũ puxẽẽruũgu pemaã chixuxũ? —ñanagũrũ.

**Ngechuchu rũ Bechaídawa nanamexẽẽ
ga wũxi ga ngexetũcũ**

²²Rũ yemawena rũ Bechaídaarũ ñãnewa nangugũ. Rũ yéma Ngechuchuxũtawa nanagagũ ga wũxi ga ngexetũcũ. Rũ nũxũ nacaaxũgũ na nũxũ yangõgũxũcax. ²³Rũ Ngechuchu rũ guma ngexetũcũmẽxẽgu nayayauxãchi, rũ ñãneãrũ yéamaxũra nanaga. Rũ yéma naxbũxágũmaã nayawaixetũxẽẽ, rũ ñuxũchi naxẽtũgu ningõgũ, rũ nũxna naca ngoxi marũ tacũxũ nadau. ²⁴Rũ yexguma ga guma ngexetũcũ rũ inanaxũgũ ga na yadauchixũ. Rũ ñanagũrũ: —Nũxũ chadau i duũxũgũ i ñoma naĩgũ i ixĩũnerũũ ixĩgũxũ —ñanagũrũ. ²⁵Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ wenaxãrũ naxẽtũgu

ningõgũ. Rũ nũma ga guma yatũ rũ meãma inadawenũ. Rũ yemaãcũ naxcax nitaane rũ meãma naxcax nangox ga guxũma. ²⁶Rũ yemawena ga Ngechuchu rũ napatawa nanamu. Rũ namaã nũxũ nixu na tama ñãneçax nataeguxũ.

**Pedru nanangoxẽẽ na Tupana
nũxũ unetacũ ga ãẽxgacũ na
yĩĩxũ ga Ngechuchu
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)**

²⁷Rũ yemawena rũ Checharéa ga Piripuanewa yexmane ga ñãnexãcũgũwa naxũ ga Ngechuchu norũ ngũexũgũmaã. Rũ namawa rũ Ngechuchu rũ norũ ngũexũgũna naca, rũ ñanagũrũ nũxũ: —¿Ñuxũ ñagũxũ i duũxũgũ i chauchiga na texé chĩĩxũ i chomax? —ñanagũrũ. ²⁸Rũ norũ ngũexũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Nangẽxma i duũxũgũ rũ: “Cuãũ ya baiũxẽẽruũ quixĩ”, ñagũxũ, rũ togũ i:

“Ería quixĩ”, ñagũxũ, rũ togũ rũ:

“Wũxi ga nuxcũmaũcũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ quixĩ”, ñagũxũ —ñanagũrũgũ. ²⁹Rũ yexguma Ngechuchu rũ nũxna naca rũ ñanagũrũ: —¿Rũ pema i ñuxũ ñapegũgũxũ choxũ na texé chĩĩxũ? —ñanagũrũ. Rũ Pedru nanangãxũ rũ ñanagũrũ: —Cuma nixĩ i Cristu i Tupana cuxũ unetacũ quixĩ —ñanagũrũ. ³⁰Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ norũ ngũexũgũxũ namu na taxúemaãma nũxũ yaxugũexũcax ga yema ore ga nachiga.

**Ngechuchu nanaxunagũ ga norũ yuchiga
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)**

³¹Rũ yemawena rũ Ngechuchu inanaxũgũ ga norũ ngũexũgũmaã nũxũ

na yaxuxũ ga tacũ tá nũxũ na ũpetũxũ. Rũ ñanagũrũ nũxũ: —Choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ poraãcũ ngũxũ tá chinge. Rũ choxũ tá naxoxgũ i Yudfugũarũ ãëxgacũgũ i yaguãxgũ, rũ paigũarũ ãëxgacũgũ, rũ ngẽma ngũexẽeruũgũ i Moĩchéarũ mugũwa nguxẽëtaegũxũ. Rũ tá choxũ nimãxgũ, natũrũ tomaẽxpũx i ngunexũgu rũ wena táxarũ chamaxũ —ñanagũrũ. ³²Rũ yema ore rũ meãma namaã nanangoxẽẽ. Natũrũ yexguma ga Pedru rũ nũxĩca noxrũwama Ngechuchuxũ naga, rũ inanaxũgũ ga na naxucuxẽãxũ na tama yemaãcũ yadeaxũcãx. ³³Natũrũ ga Ngechuchu rũ nadauegu, rũ norũ ngũexũgũxũ nadawenũ. Rũ Pedruxũ nanga, rũ ñanagũrũ: —iChoxna ixũgachi, Pa Chatanáx! Cuma rũ tama Tupana naga rũxĩnũxũgu curũxĩnũ, eru yatũgũ naga rũxĩnũxũgumare nixĩ i curũxĩnũxũ —ñanagũrũ. ³⁴Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ norũ ngũexũgũcãx rũ duũxũgũcãx naca. Rũ ñanagũrũ nũxũ: —Rũ ngẽxguma texé chowe rũxũxchaũgu, iẽcũ nũxũ tarũxo i tũmaãrũ ngũchaũ, rũ ñoma wũxi i curucha ngĩxũ tayaxuxũrũĩ namaã tapora i guxũma i ngũxũ i chauxcãx tingexũ, rũ chowe tarũxũ! ³⁵—Erũ yĩxema tũgũ maxẽchaxẽẽchaũxẽ rũ tá tayu. Natũrũ yĩxema chaugagu rũ ore i mexũgagu yuxe, rũ aixcũma tá tamaxũ. ³⁶—¿Rũ tacũwa nũxũ namexũ ya yatũ ega ngẽxguma nayauxãgu i guxũma i ñoma i naãneãrũ ngẽmaxũgũ, natũrũ norũ maxũ iyanatauxẽẽgu? ³⁷—Rũ ngẽxgumarũĩ ta, ¿rũ ñuxre i dĩeru iyangu na ngẽmamaã naxcãx nataxexũ i norũ maxũ i wũxi ya yatũ? ³⁸—Rũ

ngẽxguma texé i ñaã duũxũgũ i pecaduãxgũxũ i tama yaxõgũxũpexewa chauxcãx taxãnegu rũ naxcãx taxãnegu i chorũ ore, rũ choma i Tupana Nane i duũxũxũ na chiĩxũ rũ tá ta tũmacãx chaxãne i ngẽxguma Chaunatũarũ poramaã rũ norũ orearũ ngeruũgũ i daxũcũãx i ũünegũxũmaã wenaxãrũ núma chaxũxgu.

9 ¹Rũ yexgumarũĩ ta ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ nũxũ: —Aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ ñuxre i duũxũgũ i nuã ngẽxmagũxũ rũ tãũtãma nayu ñuxmatãta nũxũ nadaux na ñuxãcũ ãëxgacũ ya poracũ na yĩĩxũ ya Tupana —ñanagũrũ.

Ngechuchu rũ naxũchicũũ

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Rũ 6 ga ngunexũguwena rũ Ngechuchu rũ wũxi ga maxpũnewa naxũ. Rũ ínayagagũ ga Pedru rũ Chaũtiãgu rũ Cuãũxĩcatama. Rũ yẽma yema ngũexũgũpexewa naxũchicũũ ga Ngechuchu. ³Rũ niyauracũũ ga naxchiru rũ nacõmũxũchi. Rũ nataxuma i yaxuchiruxũ i nũxũ cuãxũ na ngẽmaãcũ nacõmũxẽẽãxũ. ⁴Rũ nũxũ nadaugũ ga Erĩa rũ Moĩché ga yẽma Ngechuchumaã idexagũxũ. ⁵Rũ yexguma ga Pedru rũ ñanagũrũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngũexẽẽeruũx, namexẽchi nixĩ na nuã ingẽxmagũxũ. Rũ tá tanaxũ ya tomaẽxpũx ya dũxenũ, rũ wũxi ya cuxcãx, rũ naĩ ya Moĩchẽcãx, rũ naĩ ya Erĩacãx —ñanagũrũ. ⁶Rũ yema na poraãcũ nabaixãchiãëgũxũcãx ga yema ngũexũgũ, rũ yemacãx ga Pedru rũ tama nũxũ nacuãx ga na ñuxũ ñaxũ. ⁷Rũ yexgumatama wũxi ga caixanexũ ínariĩ, rũ natanũgu nayangãixema. Rũ yema caixanexũwa inanaxũ ga wũxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nũxũ changechaũxũchicũ.

iRü naga pexĩnũ! —ñaxĩ. ⁸Rü yexgumatama nügüciwagu ínadaeguãchitanũ, rü taxúexũma ga toguexũ nadaugũ, rü Ngechuchuxũĩcatama. ⁹Rü yexguma ínaxĩgũga nawa ga guma maxpũne, rü Ngechuchu nüxna naxãga ga taxúemaãma na nüxũ yaxugüexũ ga yema yéma nüxũ nadaugũxũ, ñuxmatáta yuwa ínadxgu ga nümax. ¹⁰Rü yemacax ga yema ngúexũgũ rü bexma nüxũ nacuxgũ ga yema nüxũ nadaugũxũ. Natürü nügüna nacagũ ga tacüchiga na yĩxũ ga:

“Yuwa ínadxgu”, ñaxũ. ¹¹Rü ñuxũchi ga yema ngúexũgũ rü Ngechuchuna nacagũ, rü ñanagürügũ: —¿Tüxcüũ i ngúexẽẽruũgũ i ore i mugüwa nguxẽẽtaegũxũ rü ñanagürügũ:

“Ería tá nixĩ ya nüxĩra cuxũpa núma ücü?” ñanagürügũ. ¹²Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Aixcuma nixĩ i Ería na nüxĩra núma naxũxũ na chauxũpa namexẽẽaxũcax i guxũma. ¿Natürü tüxcüũ i ore i ümatüxũwa i ñaxũ:

“Rü Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü rü tá ngúxũ ninge, rü duũxũgũ rü tá nüxũ naxoe”, ñaxũ? ¹³Natürü i choma rü pemaã nüxũ chixu, rü Ería rü marü núma naxũ. Natürü ga duũxũgũ rü nümagũ nanaxwaxegixũãcuma poraãcü chixri namaã nachopetũ, yexgumarũ ga ore ga ümatüxũwa nüxũ yaxuxũrũ —ñanagürü.

Ngechuchu rü nanamexẽẽ ga wüxi ga buxũ ga ngoxo nawa yexmaxũ
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Rü yexguma yema togü ga norü ngúexũgütaniwa nangugũgu, rü yéma nüxũ nadaugũ ga muxũma ga duũxũgũ ga yema ngúexũgũxũ íchomaẽguãchixũ.

Rü ñuxre ga ngúexẽẽruũgũ ga Moĩchéarü mugüwa nguxẽẽtaegũxũ, rü yéma niporagatanücüü namaã ga yema ngúexũgũ. ¹⁵Rü yexguma Ngechuchuxũ nadaugũga yema muxũma ga duũxũgũ, rü poraãcü ñabaixãchiãẽgũ. Rü guxũma naxcax nibuxmü na nüxũ yanamoxẽgũxũcax. ¹⁶Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxũ: —¿Tacü nixĩ i pema namaã naxcax íporagatanücüüxũ? —ñanagürü. ¹⁷Rü wüxi ga yema duũxũgũ ga yéma yexmagũxũ rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa Ngúexẽẽruũx, nuã cuxcax tüxũ chaga ya chaune, erü tümawa nangẽxma i wüxi i ngoxo i tüxũ ngegaxẽẽxũ. ¹⁸—Rü ngextá ítangẽxmaxũwa rü ngẽxma tüxũ yaxuxgu rü waixũmüãnegu tüxũ naña. Rü tarüchix, rü tixũxchapüta, rü ngẽxma tiyuãchi. Rü marü nüxũ chacaxũ i curü ngúexũgũ na tümawa ínataxüchiãxũcax i ngẽma ngoxo, natürü tama nüxũ inaxĩnũ —ñanagürü. ¹⁹Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa Duũxũgũ i Tama Yaxõgũxũ, ññuxguratáta i pemaã chanuxmaxũ rü yaxna pemaã chaxĩnüxũ? iNuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü. ²⁰Rü Ngechuchuxũtawa nanagagũ ga guma bucü. Natürü yexguma Ngechuchuxũ nadauxgu ga yema ngoxo, rü guma bucüxũ naxü ga na yayuãchixẽẽaxũ. Rü yexma ñaxtúanegu nayangu. Rü yexma nidixegugũ, rü narüchix. ²¹Rü Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxgumama nixĩ ga naxcax inaxügũxũ ga yema? —ñanagürü. Rü guma bucünatü

nanangãxũ rü ñanagürü:
 —Nabuxgumamatama. ²²Rü
 muẽxpũxcúna i ngẽma ngoxo rü
 üxüetügu rü dexágu nanañaũxũ na
 ngẽmaãcü yamáãxũcax. Rü ngẽmacax
 ega cumaã nanguxũgu na tacü toxçax
 cuxũxũ, irü cuxũ tangechaũtümũũgũ, rü
 toxũ rüngũxẽẽ! —ñanagürü. ²³Rü
 yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü
 nüxũ: —¿Rü tüxcüũ “ega chomaã
 nanguũxgu”, ñacurügü? Erü guxũma
 natauxcha tũmacax ya yíxema yaxóxẽ
 —ñanagürü. ²⁴Rü yexguma ga guma
 bucünatü rü tagaãcü ñatarügü:
 —Chayaxõ. iChoxũ rüngũxẽẽ na
 yexeraãcü chayaxõxũcax! —ñatarügü.
²⁵Rü yexguma Ngechuchu nüxũ daxgu
 na muxũma ga duũxũgü marü yexma
 ngutaquexexũ, rü nananga ga yema
 ngoxo. Rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ngoxo i
 Ngegaãẽruũ rü Ngauchĩxẽẽruũx,
 ichoma cuxũ chamu na nawa ícuxũxũxũ
 ya daa bucü, rü tagutáma wena nagu
 cuyaxücuxũ! —ñanagürü. ²⁶Rü
 yexguma ga yema ngoxo rü aita naxü,
 rü wenaxärü guma bucüxũ niyuãchixẽẽ.
 Rü ñuxũchi nawa ínaxũxũ, rü ñoma
 nayuxuchixũrũ yéma nanatax. Rü
 yemacax ga muxũma ga duũxũgü rü
 ñanagürügü: —Marü nayuxuchi nixĩ
 —ñanagürügü. ²⁷Natürü ga Ngechuchu
 rü naxmẽxgu nayayauxãchi, rü
 ínanadaxẽẽ. Rü nũma ga guma bucü rü
 inachi. ²⁸Rü yemawena ga Ngechuchu
 rü wüxi ga ípatagu nayaxücu namaã ga
 norü ngúexũgü. Rü yéma nüxĩca nüxna
 nacagü, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa
 Corix, ¿tüxcüũ i toma rü taxuacũma
 ítanataxũchi i ngẽma ngoxo?
 —ñanagürügü. ²⁹Rü Ngechuchu

nanangãxũ rü ñanagürü: —Tama
 ngẽmaãcũmare ítanataxũchi i ngẽmarũũ
 ixĩxũ i ngoxo. Natürü tanaxwaxe i
 Tupanana tanaxuaxũ na nũma
 ítanataxũchiãxũcax. Rü
 ngẽmaãcũxicatama nixĩ i ínaxũxũxũ
 —ñanagürü.

**Ngechuchu ru wenaxärü nanaxunagü
 ga norü yuchiga**

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹Rü yéma ínaxĩachi rü
 Gariréaanewa nachopetü. Natürü ga
 Ngechuchu rü tama nanaxwaxe ga texé
 nüxũ na cuáxũ ga na yéma nayexmaxũ,
 yerü norü ngúexũgũxũ ínangúexẽẽ. Rü
 ñanagürü nüxũ: —Tupana Nane ya
 duũxũxũ ixĩcü, rü duũxũgü tá
 nayayauxgü rü tá nayamaxgü. Natürü
 tomaẽxpũx i ngunexũguwena rü táxarü
 namaxũ —ñanagürü. ³²Natürü ga
 nũmagü rü tama meã nüxũ nacuauxgü ga
 tacüchiga na yĩxũ ga yema ore, rü
 namuũẽ ga nüxna na nacagüexũ.

¿Texé tá tixĩ ya guxãärü yexera ixĩxẽ?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Rü Capernáũärü íãnewa nangugü.
 Rü yexguma íxwa nayexmagügu, rü
 Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü:
 —¿Rü tacü nixĩ ga pegũmaã naxçax
 píporagaetanũxũ ga namawa?
 —ñanagürü. ³⁴Natürü ga nũmagü rü
 nangeaxgũmare, yerü ga namawa rü
 nachigagu nügũmaã niporagaetanü ga
 texé tíxũ ga natanüwa rüyexeramaẽxẽ.
³⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínarüto,
 rü nügũxũtawa naxçax naca ga yema 12
 ga norü ngúexũgü, rü ñanagürü nüxũ:
 —Rü ngẽxguma texé naxwaxegu na

guxăētūwa na taxūxū, rü name nixī i noxri rü guxăārū ñaxtūmaēwa tūgū taxūxēē na guxăārū ngūxēēruū tiixū —ñanagürü. ³⁶Rü yemawena rü norū ngăxūtanūgu nayachixēē ga wūxi ga buxū. Rü ñuxūchi nachaciūgu yayauxăchiăcūma ñanagürü: ³⁷—Rü texé ya chauégagu meă nayaxúxe i wūxi i buxū i ñaārūū, rü choxū nixī i tayaxuxū. Rü texé ya choxū yaxúxe, rü tama choxūxīcatama tayaxu, natürü yima núma choxū mucü ya Chaunatūxū rü ta nixī i tayaxuxū —ñanagürü.

**Texé ya tama taxchi aixe rü
torū ngūxēēruū tixī
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)**

³⁸Rü yexguma ga Cuăū rü ñanagürü nūxū: —Pa Ngúxēēruūx, nūxū tadau ga wūxi ga yatū ga cuégagu ngoxogū íwoxūxū. Natürü toma nūxna tanachuxu ga yema, yerü tama tatanūxū nixī ga nūmax —ñanagürü. ³⁹Natürü Ngechuchu nanangăxū, rü ñanagürü: —Tama name i nūxna na penachuxuxū. Erü texé ya chauégagu naxúxe i wūxi i mexū i Tupanaārū poramaă ūxū, rü taxucürüwama yixcama chixri chauchiga tidexa. ⁴⁰Erü texé ya tama taxchi aixe, rü tórū ngūxēēruū tixī. ⁴¹Rü texé ya woo wūxitama i pochiyuăcu i dexá pexna âxē naxcax na chorü duūxūgū pixīgūxū, rü aixcūma pemaă nūxū chixu rü tá tūxū nangēxma i tūmaārū âmare —ñanagürü.

**Naxăūcūma nixī na pecadugu inguxū
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)**

⁴²Rü ñanagürü ta: —Texé ya pecadugu nanguxēēxē i wūxi i ñaă

buxūgū i choxū yaxōgūxū, rü tūmacax rü narūmemaē chi nixī i noxtacūma wūxi ya nuta ya tacū tūmanaxăwa tayangacuchi, rü ngēmaăcū taxtūchiūwa tūxū tayatăe. ⁴³⁻⁴⁴—Rü ngēxguma chi wūxi ya cuxmex pecadugu cuxū nguxēēgu, rü name nixī i noxtacūma ícunadae. Erü narūmemaē nixī i cuboxmexăcūma cunayaxu i curü maxū na tama guxūne ya cuxmex ya mexūnemaă nawa quităxcuchixūcax ya yima ūxū ya ngoxogū nagu poxcuene ya taguma ixoxūne. ⁴⁵⁻⁴⁶—Rü ngēxguma chi wūxi ya cucutū pecadugu cuxū nguxēēgu, rü name nixī i noxtacūma ícunadae. Erü narūmemaē nixī i cubocutūăcūma cunayaxu i curü maxū na tama guxūne ya cucutū ya mexūnemaă nawa quităxcuchixūcax ya yima ūxū ya ngoxogū nagu poxcuene. ⁴⁷⁻⁴⁸—Rü ngēxguma chi wūxi ya cuxetū pecadugu cuxū nguxēēgu, rü name nixī i noxtacūma ícunacaxūchi. Erü narūmemaē nixī i wūxitama ya cuxetūmaă Tupana âēxgacū íixīxūwa quixūcu, na tama guxūne ya cuxetū ya mexūnemaă nawa quităxcuchixūcax ya yima ūxū ya taguma ixoxūne ya ngoxogū nagu poxcuene i ngextă ôxmigū taguma íyuexūwa. ⁴⁹—Rü aixcūma ñoma ônawa yucūra nagūxūrū tá nixī na guxătama guxchaxūwa chopetūxū. ⁵⁰—Name ya yucūra. Natürü ngēxguma chi nangeacagu, îrū ñuxăcū tá wenaxārū naxăăca? îRü meă pegūna pedaugū na ñoma yucūra ya taguma iyarūngeacacürū na namexūcax i perü maxū! îRü meă pegūmaă pemaxē! —ñanagürü.

**Ngechuchu namaã nangúexēētae na tama
namexũ na texé tũmamaxũ ítáxũ**

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹Rũ yexguma ga Ngechuchu rĩ Capernáũarũ ĩānēwa inaxũāchi. Rĩ Yudeaanēwa naxũpetũ rĩ ñuxmata natũ ga Yudáũarũ tocutũwa nangu. Rĩ yēma rĩ wenaxārũ naxcax nangutaquexegũ ga duũxũgũ. Rĩ nũma rĩ inanaxũgũ ga na nangúexēētaexũ guxũgũrũ. ²Rĩ ñuxre ga Parichéugũ rĩ naxcax naxĩ ga na nũxũ yaxũgũxũcax yerũ chixexũgu nananguxēēgũchaũ. Rĩ yemacax nũxna nacagũe, rĩ ñanagũrũgũ: —¿Namexũ i cuxcax na wũxi ya yatũ rĩ naxmaxũ ĩnatáxũ? —ñanagũrũgũ. ³Rĩ nũma nanangāxũ, rĩ ñanagũrũ nũxũ: —¿Rĩ tacũ yĩxũ ga Moĩché pexũ muxũ? —ñanagũrũ. ⁴Rĩ nũmagũ nanangāxũgũ, rĩ ñanagũrũgũ: —Moĩché nũxũ nixu ga na tama nachuxuxũ na wũxi ya yatũ rĩ ĩnatámaxũ, ega wũxi i popera i taxgũpane ngĩxna naxāxgu —ñanagũrũgũ. ⁵Rĩ yexguma ga Ngechuchu rĩ nanangāxũ, rĩ ñanagũrũ nũxũ: —Rĩ yema na taxúegama na pexĩnũēxũgagu nixĩ ga Moĩché ga tama pexna nachúāxũ ga pexmaxũ na ĩpetáxũ. ⁶—Natũrũ noxriarũ ũgũgu, rĩ Tupana nanaxũ ga yatũxũ rĩ ngexũ. ⁷—Rĩ ngēmacax ya yatũ rĩ tá nanatũ rĩ naēna nixũgachi na naxmaxmaã inaxāũxũcax. ⁸—Rĩ ngēmaācũ i ngēma taxre rĩ ñoma wũxitama i duũxũrũũ tá nixĩgũ. Rĩ marũ tāũtáma taxre nixĩ, erũ wũxi tátama nixĩ. ⁹—Rĩ ngēmacax taxucũrũwa texé nũgũna tayaxĩgachixēē i ngēma taxre i Tupana nũgũna mugũxũ

—ñanagũrũ. ¹⁰Rĩ yexguma marũ ĩpatawa nangugũgu, rĩ norũ ngúexũgũ rĩ wenaxārũ nũxna nacagũe naxcax ga yema. ¹¹Rĩ Ngechuchu rĩ ñanagũrũ nũxũ: —Rĩ yĩxema tũmamaxũ ítáxe rĩ naĩ i ngēmaā āmaxē rĩ pecadu taxũ ngĩmaā i ngēma noxriũcũ i tũmamax. ¹²—Rĩ ngēxgumarũũ ta, ega wũxi i nge ĩtaxtegu rĩ naĩ ya yatũmaā naxātegu, rĩ ngĩma rĩ ta pecadu ixĩ —ñanagũrũ.

Ngechuchu rĩ meã buxũgũxũ nayaxu

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Rĩ yēma Ngechuchuxũtawata tũxũ nagagũ ta ga ñuxre ga buāxta na tũxũ yangōgũgũxũcax. Natũrũ ga yema norũ ngúexũgũ rĩ inanaxũgũe ga tũxũ na yangagũxũ ga guxema tũmaxācixegixũ Ngechuchuxũtawata gagũxe. ¹⁴Rĩ yexguma yemaxũ nadauxgu ga Ngechuchu, rĩ naāēwa nangux, rĩ ñanagũrũ nũxũ: —Chanaxwaxe i chauxũtawata naxĩ i buxũgũ. ĩRĩ tāxũ i nũxna penachuxuxũ! Erũ Tupana āēxgacũ ĩxixũwa rĩ tũmacax nixĩ ya yĩxema ñāā buxũgũrũũ taxũma i chixexũxũ icuáxe. ¹⁵—Rĩ aixcũma pemaā nũxũ chixu rĩ texé ya tama wũxi i buxũrũũ Tupanaxũ yaxũxe na tũmaārũ āēxgacũ yĩxũcax, rĩ tagutáma nagu taxũcu i ngēma naāne i Tupana āēxgacũ ĩxixũwa —ñanagũrũ. ¹⁶Rĩ nũma rĩ tũxũ naganagũtanũ ga guxema buāxta, rĩ tũmaērugũgu naxĩmēxācũma ñanagũrũ tũxũ: —¡Tupana pexũ rĩngũxēēx! —ñanagũrũ.

Wũxi ga yatũ ga dīēruāxũchixũ

Ngechuchumaã nidexa

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Rĩ yexguma marũ inaxũāchichaũgu ga Ngechuchu, rĩ yēma naxcax niña ga

wüxi ga yatü. Rü napexegu
 nayacaxápüxü, rü nüxna naca rü
 ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexēēruü ya
 mecüx, źtacü tá chaxüxü na
 chanayaxuxüçax i maxü i taguma gúxü?
 —ñanagürü. ¹⁸Rü Ngechuchu
 nanangāxü, rü ñanagürü nüxü:
 —¿Tüxcüü, “Mecü” ñacurügü choxü?
 Erü Tupanaxicatama nixi ya mecü ixici,
 rü nataxuma i to. ¹⁹Cuma rü marü nüxü
 cucuax i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“iTäütäma cumáēta, rü täütäma naĩ
 i ngemaĩ icupe, rü täütäma
 cungítaqax, rü täütäma doraxü
 quixu i togüchiga, rü täütäma
 quidorataqax, rü tümaga naxĩnü
 ya cunatü rü cue!”

ñaxü —ñanagürü. ²⁰Rü yexguma ga
 guma yatü rü ñanagürü nüxü: —Pa
 Ngúexēēruüx, rü chorü bucumatama
 meã chanaxaure i guxüma i ngēma
 mugü i nüxü quixuxü —ñanagürü. ²¹Rü
 yexguma ga Ngechuchu rü nüxü
 nangechaüäcuma nüxü nadawenü, rü
 nanangāxü rü ñanagürü: —Rü
 wüxixicatama cuxü nataxu. iRü íixü, rü
 namaã yataxe i guxüma i curü
 ngēmaxügü, rü ñuxüchi togü i ngearü
 ngēmaxüāxgüxüna naxā i ngēma curü
 natanü! Rü ngēmaäcü tá cuxü
 nangēxma i cuchica i daxügüxü i
 nañewa. Rü ngēmawena rü marü name
 i chowe curüxü —ñanagürü. ²²Natürü
 nüma ga guma yatü rü nanaxixächiäē
 ga yexguma nüxü naxĩnüga ya yema
 ore. Rü nangechaüäcuma ínixü, yerü
 namuxüchi ga norü yemaxügü. ²³Rü
 Ngechuchu rü nüxü nidaugüächi, rü
 ñanagürü norü ngúexügüxü:
 —Naguxchaxüchi tá nixi na Tupana

āēxgacü íyüxüwa na yachocuxü i ngēma
 dīēruāxüchigüxü —ñanagürü. ²⁴Rü
 nañaxächiäēgü ga norü ngúexügü
 namaã ga yema ore. Natürü ga
 Ngechuchu rü wenaxärü namaã nüxü
 nixu, rü ñanagürü: —Pa Chauxacügüx,
 ñuxäcü wüxi i guxchaxüchixü nixi na
 Tupana āēxgacü íyüxüwa na yaxücuxü i
 wüxi i duüxü. ²⁵—Rü aixcuma pemaã
 nüxü chixu rü ñoma wüxi i cameyu na
 taxucürüwama wüxi ya ucumaxētüwa
 naxüpetüxüärü yexera narüguxchamaē
 naxçax i wüxi i duüxü i dīēruāxüchixü
 na yaxücuxü i ngextá Tupana āēxgacü
 íixüwa —ñanagürü. ²⁶Rü yexguma
 yemaxü naxĩnüēgu ga norü ngúexügü,
 rü yexeraäcü nañaxächiäēgü. Rü
 nüguna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü
 texé tá exna tixi ya nayaxúxe i maxü i
 taguma gúxü? —ñanagürügü. ²⁷Rü
 Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü
 nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Yatügü
 rü taxuacüma nügü namaxēē, natürü
 Tupanaāxü rü natauxcha i ngēma, erü
 Tupanaçax rü nataxuma i tacü i
 guxchaxü —ñanagürü. ²⁸Rü yexguma
 inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü
 ñanagürü nüxü: —Toma rü marü yéma
 tanawogü ga guxüma ga torü yemaxügü
 na cuwe tarüxixüçax —ñanagürü.
²⁹⁻³⁰Rü Ngechuchu nanangāxü, rü
 ñanagürü: —Aixcuma pemaã nüxü
 chixu rü texé ya chaugagu rü ore i
 maxēēēruügüga tümapatana, rü exna
 tümäēneēgüna, rü exna tümäēyaxgüna,
 rü exna tümäēna, rü exna tümänatüna,
 rü exna tümäxäcügüna, rü exna
 tümäānegüna ngēma ixüxē, rü tá
 tanayaxu i tümäärü natanü. Rü aixcuma
 ñuxma i ñoma i nañewa rü tá tanayaxu

i 100 expūxcūna ya tūmapatagū, rü tūmaēneēgū, rü tūmaēyaxgū, rü tūmaēgū, rü tūmaxācūgū, rü tūmaānegū. Natürü ngēxgumarūü tá ta tanayaxu i ngúxūgū i togū tá tūxū ingexēēgūxū. Natürü yixcamaxūra i daxūguxū i naānewa rü tá tanayaxu i maxū i taguma gúxū. ³¹—Natürü muxūma i nūmaxū i ñuxma ñoma i naānewa duūxūgū wixpexewa ügüxēēxū, rü daxūguxū i naānewa rü Tupana tá wixweama nanaxūgūxēē. Rü muxūma i nūmaxū i ñuxma ñoma i naānewa duūxūgū wixweama ügüxēēxū, rü daxūguxū i naānewa rü Tupana tá wixpexewa nanaxūgūxēē —ñanagürü.

**Ngechuchu rü wenaxārü nanaxunagü
ga norü yuxchiga**

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Rü Yerucharéüwaama naxī. Rü nūma ga Ngechuchu rü norü ngúexūgūpexegu nixū. Rü nūmagü rü nabaixāchiāēgū, rü yema togū ga duūxūgū ga wixweama āgūxū rü namuūē. Rü Ngechuchu rü wenaxārü noxrūwama naxcax naca ga yema 12 ga norü ngúexūgū. Rü inanaxūgū ga namaā nūxū na yaxuxū ga tacū tá nūxū na üpetūxū. ³³Rü ñanagürü nūxū: —Pema nūxū pecuax na marü ingaicaxū na Yerucharéüwa ingugūxū. Rü ngēma rü duūxūgū rü tá chixri chomaā nachopetü. Rü paigüarü āēxgacūgū rü ngúexēēruūgū i ore i mugüwa nguxēētaegūxūna tá choxū naxuaxūgū. Rü nūmagü rü tá chomaā nanaxuegugü na chayuxū, rü tá ngēma Dumacūāxgūna choxū namugü. ³⁴Rü ngēmagü tá nixī i chaugu

idauxcūraūgūxū. Rü tá choxna nacuaixgüe, rü tá choxna nanaçuaixcagü, rü tá choxū nayuxēēgü. Natürü tomaexpūx i ngunexūguwena táxarü chamaxū —ñanagürü.

Chaütiágu rü Cuáü rü wüxi

ga ngūxēēcax ínacagü

(Mt 20.20-28)

³⁵Rü Ngechuchucax naxī ga Chaütiágu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü, rü ñanagürügü nūxū: —Pa Ngúexēēruūx, tanaxwaxe i toxcax cunaxü i ngēma ngūxēē i naxcax tá cuxna tacaxū —ñanagürügü. ³⁶Rü nūma rü nūxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixī i penaxwaxexū na pexcax chanaxūxū? —ñanagürü. ³⁷Rü ñanagürügü: —Rü ngēxguma āēxgacūxū quingucuchigu, rü tanaxwaxe na wüxie i toma rü curü tügünecüwawa tarüttoxū, rü togue i curü toxwecüwawa —ñanagürügü. ³⁸Rü Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü nūxū: —Pema rü tama nūxū pecuax na tacūcax ípecaxū. ¿Rü pexū chi natauxchaxū i na peyaxaxūxū i ngēma axexū i üxchiūxū i choma tá chixaxūxū? ¿Rü namaā chi peporaexū i ngēma ngúxū i tá chingexū? —ñanagürü. ³⁹Rü nūmagü nanangāxūgü rü ñanagürügü: —Ngēmāācū, namaā tá taporae —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangāxū, rü ñanagürü nūxū: —Aixcūma tá nixī i chauxrūü peyaxaxūxū i ngēma axexū i üxchiūxū rü chauxrūü ngúxū na pingegūxū. ⁴⁰—Natürü ngēma chorü tügünecüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogūxūcax, rü tama choxmexwa nangēxma na pexna chanaxāxū, erü

Chaunatü tá tüxna nanaxã ya yíxema tümacax íyíxẽ —ñanagürü. ⁴¹Rü yexguma yemaxü naxínüëgu ga yema togü ga 10 ga ngúexügü, rü Chaütiágumaã rü Cuáümaã nanuẽ. ⁴²Natürü Ngechuchu naxcax naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuax i togü i nachiüãnegüwa rü nangëxmagü i ãëxgacügü i nügü nacuaxgügu na namexü na nuãcü namuãxü i norü duüxügü. Rü ngëma ãëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü yora nügü nixīgüxëẽ. ⁴³—Natürü täütáma ngëmaãcü nixí i petanüwa. Erü ngëxguma texé naxwaxegu na guxãärü yexera na tiixü i petanüwa, rü name nixí i noxri rü guxãärü ngüxëëruü na tiixü. ⁴⁴—Rü ngëxguma chi texé i petanüwa naxwaxegu na tümamücügüeru na tiixü, rü name nixí i noxri rü guxüma i tümamücügüarü ngüxëëruü na tiixü. ⁴⁵—Rü woo i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tama togü choxü rüngüxëëxüçax nixí i núma chaxüxü. Natürü núma chaxü na duüxügüxü charüngüxëëxüçax rü naxcax ichanaxãxüçax i chorü maxü, na ngëmaãcü chanaxütanüxüçax na norü pecadugüna ínanguxüxüçax i muxüma i duüxügü —ñanagürü.

**Bartiméu ga ngexetücüxü
narümexëẽ ga Ngechuchu**
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Rü Yericüarü ñanewa nangugü. Rü Ngechuchuwe narüxí ga norü ngúexügü rü muxüma ga togü ga duüxügü. Rü yexguma guma ñañeärü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na ínachoxüxü,

rü yéma namaciüwawa narüto ga wüxi ga ngexetüciü ga Bartiméügu ãégacü ga Timéü nane. ⁴⁷Rü yexguma guma ngexetüciü nüxü ínügu ga Ngechuchu ga Nacharéutüçax na yíxü ga guma yéma üpetüciü, rü inanaxügü ga poraãcü aita na naxüxü, rü: —Pa Ngechuchu ya Dabítanüxüx, icuxü changechaütümüü! —ñanagürü. ⁴⁸Natürü muxüma ga yema duüxügü rü ínanangaxüchigiüma ga na íyanangeáxüçax. Natürü ga nüma rü yexeraãcü aita naxüama, ñaxümaã: —Pa Dabítanüxüx, icuxü changechaütümüü! —ñaxümaã. ⁴⁹Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü inayachiãchi, rü ñanagürü: —iNaxcax peca! —ñanagürü. Rü guma ngexetüciüçax nacagü, rü ñanagürügü: —iNataãẽ rü inachi! Rü cuçcax nixí i naçaxü —ñanagürügü. ⁵⁰Rü guma ngexetüciü rü yexacü nanaña ga norü gáuxüchiru. Rü inayuxnagü rü Ngechuchuçax nixü. ⁵¹Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tacü nixí i cunaxwaxexü na cuçcax chanaxüxü? —ñanagürü. Rü nüma ga guma ngexetüciü, rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Ngúexëëruüx, chanaxwaxe na chidauchixü —ñanagürü. ⁵²Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —iËcü, íixü! Rü marü cuçcax nitaane erü cuyaxõ —ñanagürü. Rü yexgumatama ga guma ngexetüciü rü nidauchi, rü Ngechuchuwe narüxü ga namawa.

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

11 ¹Rü marü Yerucharéüärü ngaicamana nangugü ga Oríbunecüarü Mäxpúneärü ngaicamana yexmagüne ga ñanexãcügü ga Bechagué

rü Betániã. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexüğü. ²Rü ñanagürü nüxü: —iGua tórü tóxmáxtawa ngéxmane ya ñanexácüwa pexí! Rü ngéxguma nawa pengugügu, rü ngéxma tá nüxü peyangau i wüxi i cowaruxacü i ngéxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. iRü peyawëxü rü nuã penaga! ³—Rü ngéxguma texé pexna caxgu na tacücax peyawëxüxü i ngéma cowaruxacü, irü tümamaã nüxü pixu rü ñapegügi:

“Torü Cori nanaxwaxe, rü ñuxma tátama nanataeguxë”, ñapegügi! ⁴Rü yéma naxí. Rü yexma namacüwagu nüxü nayangaugü ga yema cowaruxacü ga wüxi ga ípataxütagu ngaxüxü. ⁵Rü ñuxre ga duüxüğü ga yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügi: —¿Tacü ípexie? ¿Rü tüxcüü peyawëxü i ngéma cowaruxacü? —ñanagürügi. ⁶Rü nümagü ga yema ngúexüğü, rü yema ore ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxüäcü nanangäxügi. Rü yemacax tama nüxna nanachüxügi. ⁷Rü natagu nanaçhagümü ga naxchirügi. Rü yemaäcü Ngechuchuxütawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸Rü muxüma ga duüxüğü rü naxchirumaãtama nanaçhamagü. Rü togü rü naixátügi ga nañewa nadaüxümaã nayaçhamagü. ⁹Rü yema duüxüğü ga napëxegu ägüxü rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürügi: —iCuxü tataxëëgi! iRü namexëchi ya yima Tupanaégagu núma ücü! ¹⁰iRü namexëchi ya yima äëxgacü ya núma ngücü yexgumarüü ga nuxcümaücü ga tanatü ga Dabí äëxgacü

ixixgurüü! iRü cuxü tataxëëgi, Pa Tonatü ya Daxügücü! —ñanagürügi.

¹¹Rü Yerucharëügu naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxüneçax nixü. Rü meãma guxüwama inanadauaxüne. Rü ñuxüchi yema norü 12 ga ngúexüğümaã Betániãrü ñanecax nataegu, yerü marü nayáuane.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oöxümaã chixexü naxuegu
(Mt 21.18-19)

¹²Rü moxüäcü yexguma Betániãwa inaxíächigu ga Ngechuchu rü nataiya.

¹³Rü yaxügu nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera ga äátüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcax nixü na íyadauäxüçax rü ngoxi nayexmáx ga norü o. Natürü yexguma naxütawa nanguxgu, rü taxuüma inyangau, rü naátüxüxcátama, yerü tauta norü owa nangu. ¹⁴Rü yexguma rü ñanagürü igueraxü: —iTagutáma texé wena cuxü tamüärü oöx! —ñanagürü. Rü norü ngúexüğü rü nüxü naxínüë ga yema.

Ngechuchu ínanawoxü ga yema tupauca ga taxünewa taxegüxü ga duüxügi
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹⁵Rü yexguma Yerucharëüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxücu. Rü inanaxügi ga na ínawoxüäxü ga yema yéma tacümaã taxegüxü rü naxcax taxegüxü. Rü nanawoegu ga norü mechagü ga yema duüxügi ga yéma díërumaã taxegüxü rü muxtucumaã taxegüxü. ¹⁶Rü nanachüxu ga texé tacü na yéma ngepetüxü tupauca ga taxünemachiawa. ¹⁷Rü inanaxügi ga na nangúexëëtaexü, rü

ñanagürü: —Tupanaärü ore i
ümätüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü guxüma i
nachiüānecüāxgüarü
yumüxēpataügu tá naxāēga”,

ñanagürü. Natürü pema rü
ngtāxgüxüpataü peyaxixēē
—ñanagürü. ¹⁸Natürü yexguma yemaxü
naxīnūēgu ga paigüarü āēxgacügü rü
ngüxēēruügü ga Moichéarü mugüwa
ngüxēētaegüxü, rü inanaxügüē ga
naxçax na nadaugüxü ga ñuxācü
Ngechuchuxü na yamāxgüxü. Yerü nüxü
namuēē, yerü guxüma ga duüxügü rü
yema norü ngüxēētaemaā nataāēgü.

¹⁹Natürü yexguma marü nayáuanegu,
ga Ngechuchu rü norü ngüxēügümaā
nüxna ínixi ga guma iāne.

Narüñexē ga yema iguera ga ngearü oóxü
(Mt 21.20-22)

²⁰Rü moxüācü paxmama rü
igueraxütawa nachopetü. Rü yéma nüxü
nadaugü ga na nañexēxü ñuxmata
naxchúmaçāwa nangu. ²¹Rü yexguma
ga Pedru rü nüxna nacuāxāchi ga yema
īneācü ngupetüxü, rü ñanagürü
Ngechuchuxü: —Pa Ngüxēēruüx,
dücax i iguera ga chixexü namaā
cuxuegüxü, rü marü narüñexē
—ñanagürü. ²²Rü Ngechuchu
nanangāxü, rü ñanagürü: —iNüxü
peyaxögü ya Tupana! ²³—Rü aixcüma
pemaā nüxü chixu rü ngēxguma chi
wüxie daa māxpúnexü tamuxgu na
yaxügachixüçax rü taxtü i taxüchiüwa
nügü na yatāexüçax, rü chi pega naxīnü,
ega aixcüma peyaxögüācüma nüxü
ngēma ñapegügu. ²⁴—Rü ngēmacax
pemaā nüxü chixu rü guxüma i tacü i

naxçax ípeçaxü i perü yumüxēwa, rü
name nixi na peyaxögüxü na marü
penayaxuxü, rü aixcüma tá penayaxuxü.

²⁵—Rü ngēxguma peyumüxēgügu,
natürü nangēxmagu i tacüçax texémaā
na penuēxü, irü tüxü nüxü pengechaü!
na Penatü ya daxügücü rü ta pexü nüxü
nangechaüxüçax i perü pecadugü.

²⁶—Natürü ngēxguma pema tama tüxü
nüxü pengechaügügu, rü Penatü ya
daxügücü rü tá ta tātütama pexü nüxü
nangechaü —ñanagürü.

Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu
tupaça ga taxünewa nangüxēētaexü
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷Rü yemawena rü Yerucharéüçax
nawoegu. Rü yexguma Ngechuchu rü
tupaça ga taxünegu yaxügüchigüyane,
rü naxçax naxi ga paigüarü āēxgacügü,
rü ngüxēēruügü ga Moichéarü mugüwa
ngüxēētaegüxü, rü togü ga āēxgacügü
ga yaguāxgü. ²⁸Rü nüxna nacagüe, rü
ñanagürügü: —¿Texéarü mugagu nixi i
cunaxüxü i ngēma núma cuxüxü? ¿Rü
texé cuxü tamu na cunaxüxüçax i
ngēma? —ñanagürügü. ²⁹⁻³⁰Rü yexguma
ga Ngechuchu rü nanangāxü, rü
ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna
chaca, rü ngēxguma choxü pengāxügü i
ngēma pexna naxçax chaçaxü, rü choma
rü tá ta pemaā nüxü chixu na texé
choxü muxü na chanaxüxüçax i ngēma.
¿Rü texé tanamu ga Cuāü na duüxügüxü
ínabaiüxēēxüçax? ¿Rü Tupana yixü ga
namücü rü çxna duüxügümare?
—ñanagürü. ³¹Rü yexguma ga nümagü
rü inanaxügüē ga nügümaā na
yaporagatanücüxü, rü ñanagürügü:
—Rü ngēxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügügu, rü nüma rü chi ñanagürü tüxü:

“¿Tüxcüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tüxü. ³²¿Rü ñuxücürüwa rü:

“Yatügümare núma nanamu”, ñatarügügu tá? Rü yema ñanagürügü yerü duüxügüxü namuñê. Yerü guxüma ga duüxügü rü nayaxögü rü aixcüma Tupana nanamu ga Cuáü na nüxü yaxuxüçax ga norü ore. ³³Rü yemaçax Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuax ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxêëruü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta täütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxçax peçaxü —ñanagürü.

Cuaxruü ga puracütanüxü ga chixexügügu ixuxü

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹Rü Ngechuchu rü inanaxügü ga ore ga cuaxruügügu ixuxümaã na nangüxêëtaexü. Rü ñanagürü nüxü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga norü naãnegu ubanecü ücü. Rü ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxüxüchica, rü wüxi ga dauxütaechica na meã nüxna nadauxüçax ga guxüma. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxêë. Rü namaã nanamexêë na ngäxügu namaã ngixü yatoyexüçax ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naãneärü yora rü to ga nachüüãnewa naxü. ²—Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma

yatü rü yéma puracütanüxügüxütawa nanamu ga wüxi ga norü duüxüxü na naxçax íyaçaxüçax ga yema ubagü ga nüxna üxü. ³—Natürü yema puracütanüxügü rü nayayauxgü, rü nanaçuaixgü ga guma yatüarü duüxü. Rü taxuüma ga ubagü nüxna naxägü, rü yemaäcü ínayamugü. ⁴—Rü yexguma ga guma yatü rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü ga guma rü nayamañerugü, rü namaã naguxchigagü. ⁵—Rü yexguma rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natürü nayamañgü. Rü yemawena, rü yéma nanamugü ga muxüma ga togü ga norü duüxügü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü nayaçuaixgü ga ñuxre, rü togü rü nanadai. ⁶—Rü yexguma rü nüxü ínayaxü ga nanexüchi ga poraäcü nüxü nangechaücü. Rü düxwa guma nanexü yéma namu, yerü nüma nagu naxínügu rü chi nanega naxínüë ga yema puracütanüxügü. ⁷—Natürü yexguma guma cori nanexü nadaugügu ga yema puracütanüxügü, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixü i ñaã naãne i yixcama. iRü ngixã tayamañgü na tóxrü na yixüçax!” ñanagürügü. ⁸—Rü yemaäcü nayayauxgü, rü nayamañgü. Rü yema ubanecüpechinüwa nayatañgü ga naxüne. ⁹—Rü ñuxma rü pexna chaca, çpexçax rü tacü tá naxü ya yima ubanecüarü yora namaã i ngëma puracütanüxügü i chixexügü? Rü dücax, rü ngëma tá naxü, rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxã i ngëma ubanecü. ¹⁰—¿Taguma exna nawa pengüé i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya tãrû
ûruũgü nüxü oechirécü, rû
ñuxma rû yimatama nixî ya
Tupana nüxîra yaxücuchicü na
namaã inaxügüãxüçax ya ípata.
¹¹Rü tórû Cori ya Tupana nixî
ga naxücü ga yema, rû ñuxma
rû namexêchi i taxçax”,

ñanagürü i ngêma ore. ¹²Rü yexguma ga
yema paigiarü ãëxgacügü, rû
ngüxêëruũgü ga Moïchéarü mugüwa
ngüxêëtaegüxü, rû togü ga ãëxgacügü ga
yaguãxgü, rû Ngechuchuxü niyaxgüchaü.
Yerü nüxü nacuaxgü ga nachiga na yïxü
ga yema ore ga cuaxruügu yaxuxü. Natürü
duũxügüxü namuüë rû yemaçax taxuüma
namaã naxüe. Rü nüxna yéma ínixîmare.

Ãëxgacüaxü diêrumaã naxütanüxüchiga
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rû
Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre
ga norü duũxügü ga Parichéugü rû
Erodetanüxügü na nüxna yacagüexüçax,
rû ngoxi tacü rû chixexü ga dexamaã
nüxü nangãxü na yemaãcü
ãëxgacügüxütawa na íyaxuaxügüãxüçax.
¹⁴Rü nümagü rû naxütawa naxî, rû
ñanagürügü nüxü: —Pa Ngüxêëruüx,
nüxü tacuax rû aixcüma nixî i ngêma
nüxü quixuxü i ore. Rü tama
duũxügügamare cuxînü, erü tama norü
düxétüxünegu cudawenü, natürü
nacüma nixî i cungugüxü. Rü aixcüma
cunangüxêë i duũxügü na Tupana
naxwaxexüãcüma namaxêxüçax.
iTomaã nüxü ixu! Rü ngêma diêru ya
ãëxgacü ya tacü ya Dumacüãx totanüwa
ngîxü yaxuchaücü ðrû namexü yïxü na
nüxna ngîxü taxãxü, rû exna tama?

—ñanagürügü. ¹⁵Natürü ga Ngechuchu
rû nüxü nacuaxama ga na chixexügu
namaã naxînuêxü ga yema duũxügü
woo meã namaã na yanadexagüxü. Rü
yemaçax ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü
chixexügu choxü penguxêëchaüxü?
iNuã ngîxü pingé i wüxitachinü i diêru
na ngîxü chadauxüçax! —ñanagürü.

¹⁶Rü yéma naxütawa ngîxü nangegü ga
wüxitachinü ga diêru. Rü Ngechuchu rû
ñanagürü nüxü: —¿Texéchicünaãxä rû
texéëga nixî i ngîgu üxü? —ñanagürü.
Rü nümagü nanangãxügü, rû
ñanagürügü: —Dumacüãx ya ãëxgacü
ya tacüchicünaãxä nixî —ñanagürügü.
¹⁷Rü yexguma ga Ngechuchu rû
ñanagürü nüxü: —iÃëxgacüna ngîxü
pexä i ngêma ãëxgacüarü ixîcü, rû
Tupanana ngîxü pexä i ngêma
Tupanaarü ixîcü! —ñanagürü. Rü
yexguma yema orexü naxînuêgu, rû
namaã nañaxüchüãëgü.

**Ngechuchuna nacagüe rû ngoxi wena
namaxê i duũxügü**
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸Rü yemawena rû Ngechuchuxütawa
ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü.
Rü nümagü nixî i nüxü yaxugüexü na
tagutáma wena namaxêxü i yuexü. Rü
yemaçax Ngechuchuna nayacagüe, rû
ñanagürügü: ¹⁹—Pa Ngüxêëruüx,
Moïchéarü mugüwa rû ñanagürü:

“Rü ngëxguma wüxi ya yatü
naxmax ngexacüyane nayuxgu,
rû name nixî i naëneëtama
ngîmaã naxãmax i ngêma
yutecü i naxümax, na
ngêmaãcü naxãxäcüxüçax ya
naëneë ga marü yucü”,

ñanagürü ga yema ore. ²⁰—Dücax, nayexma ga 7 ga nüğüeneēgü. Rü naxāmax ga guma yacü, natürü tauta naxāxäcüyane nayu. ²¹⁻²²—Rü yexguma ga nai ga naēnee nüxi ngīmaā naxāmax ga yema ngecü, natürü guma rü ta nayu rü nangexacü. Rü yexguma ga guma norü tomaēxpüx ga naēnee nüxi ngīmaā naxāmax, natür ü yexgumarüütama nüxü nangupetü. Rü yemaācü, gucüma ga guma 7 ga nüğüeneē rü ngīmaā naxāmax ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxāxäcüyane. Rü düxwa ngīma rü ta iyu ga yema nge. ²³—Rü dücax, ngēxguma yuexü wena maxēgu, ¿rü ngexcürüüücü naxmax tá iyixi i ngēma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nüğüeneēgü ngīmaā naxāmax —ñanagürügü. ²⁴Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuax i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuax i ñuxäcü na naporaxü ya Tupana. ²⁵—Rü ngēxguma yuexü wena maxēgu, rü taxúetama tixāmaxgü rü exna tixātegü. Erü daxücüāx i Tupanaärü orearü ngerüügürüü tá tixigü i ngēxguma. ²⁶—Pema choxna peca i yuexüärü dagüchiga. ¿Natürü tama exna nawa pengúe i Tupanaärü ore ga Moiché ümatüxü ga naixäcü ga íyiauxratanünechigaxü íyaxuxüwa? Erü yema orewa rü Moichéxü ñanagürü ga Tupana:

“Choma nixi i Abráüärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. ²⁷—Rü ngēma orewa nüxü tacuax rü Tupana rü maxēxüärü Tupana

nixi rü tama yuexüärü nixi, erü napexewa rü taxúema tayu. Rü ngēmaācü i pema rü poraācü ípetüe —ñanagürü.

Ngēma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü
(Mt 22.34-40)

²⁸Rü wüxi ga ngúexēeruü ga Moíchéarü mugüwa nguxēētaexü, rü nüxü naxinü ga yema togü ga namücügü ga Ngechuchumaā na íyaporagatanücüüxü. Rü nüma rü nüxü nicuaxāchi ga meāma na nangāxüāxü. Rü yemacax Ngechuchucax nixü, rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexēeruüx, ¿ngēxürüüxü i Tupanaärü mu nixi i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? —ñanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: —Ngēma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñaā nixi, ñanagürü:

“¡Iperüxínüē, Pa Iraéanecüāxgü! Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana, rü yixicatama nixi ya tórü Cori. ³⁰¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana guxüne ya curü maxünemaā, rü guxü i cuāēmaā, rü guxü i nagu curüxínüxümaā, rü guxü i curü poramaā!”

ñanagürü. ³¹—Rü ngēma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cügü cungechaüxürüü!”

ñanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaärü mu i ngēmagüarü yexera ixixü —ñanagürü. ³²Rü yexguma ga yema ngúexēeruü ga mugüwa nguxēētaexü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Marü name, Pa

Ngúexēēruūx, erü aixcūma nixĩ i ngēma nūxū quixuxū na wūxicatama na yīxū ya Tupana, rü nataxuma ya naĩ. ³³—Rü ngēma Tupanaxū na ingechaūxū guxūne ya tórü maxūnemaā, rü guxū i nagu rüxīnūxūmaā, rü guxū i tórü poramaā, rü nūxū na ingechaūxū i tamücü i yigü na ingechaūxūruū, rü ngēma nixĩ i guxūma i naxūnagü i Tupanacax nađaixū i tupaucaarü artaruwa ínagugūxūārü yexera ixīxū —ñanagürü. ³⁴Rü yexguma Ngechuchu nūxū dauxgu ga mexūgu na naxīnūācūma na nangāxūāxū ga yema ngúexēēruū ga mugüwa nguxēētaexū, rü ñanagürü nūxū: —Marü tama taxū cuxū nataxu na cunayaxuxū ya Tupana na curü āēxgacü yīxūcax —ñanagürü. Rü yemawena rü marü taxuūma nügü naporaxēē na nūxna yacachigūxūcax.

¿Texé nane nixĩ ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵Rü yexguma tupauca ga taxūnewa ínangúexēētaeyane ga Ngechuchu, rü duūxūgūna naca, rü ñanagürü: —¿Tūxcū nixĩ i ngēma ngúexēēruūgü i mugüwa nguxēētaegūxū i ñagūxū:

“Yima Cristu ya Tupana nūxū unetacü rü nuxcūmaücü ga āēxgacü ga Dabítaa nixĩ”, ñagūxū? ³⁶—¿Rü ñuxācü i ngēmaācü yadexagūxū? Yerü nūmatama ga Dabí, rü yexguma Tupanaāē i Üünexū naāēwa ideaxgu rü ñanagürü:

“Cori ya Tupana rü chorü Corixū ñanagürü: ‘iNuā chorü tūgūnecūwawa rüto ñuxmatáta nūxū charüporamaē i curü uwanügü na cuga naxīnūēxūcax!’”

ñanagürü ga yema orewa. ³⁷—¿Natürü ñuxūcürüwa i Dabítaa yīxū ya Cristu,

ega nūmatama ga Dabí, rü norü Corimaā naxuāgu? —ñanagürü. Rü yema muxūma ga duūxūgü ga yéma yexmagūxū, rü taāēācūma Ngechuchuauxū inarūxīnūē.

Ngechuchu rü nūxū nixu na tama yameārü maxūāxgūxū ga yema ngúexēēruūgü ga Moíchearü mugüwa nguxēētaegūxū

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)

³⁸Ngechuchu rü norü nguxēētaewa rü ñanagürü: —iPexuāēgü naxcax i ngēma ngúexēēruūgü i Moíchearü mugüwa nguxēētaegūxū! Erü nūmagü rü norü me nixĩ i mexū i naxchirumaā na naxīāneāxū. Rü nanaxwaxegü na cayewa duūxūgü meā nūxū na rümoxxēgūxū. ³⁹—Rü ngutaquexepataūgüwa rü norü me nixĩ i āēxgacügūmaaxwexewa na natogūxū. Rü ōnagü i taxūwa rü ngēma ōnaārü yoraxūtawa ügūxū i nachicacax nadaugü. ⁴⁰—Natürü tūxna nanapuxū ya tūmapatagü ya yīxema yutegūxe. Rü ñuxūchi nanamaxēē i norü yumūxēgü na ngēmagu nügü yacuxgūxūcax rü duūxūgü nagu rüxīnūēxūcax na aixcūma mexūgü na yixīgūxū. Natürü nūmagü tá nixĩ i yexeraācü napoxcuxū —ñanagürü.

Yutecü ga ngearü dīēruāxcü ga Tupanacax dīēru ngīxū ixācü

(Lc 21.1-4)

⁴¹Wūxicana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxūneārü dīēruchiūārü toxmaxtawa narüto. Rü yéma inadawenü ga ñuxācü duūxūgü yexma ngīxū na yanaxücuchigūxū ga norü dīērugü. Rü muxūma ga duūxūgü ga idīēruāxgūxūchixū rü yexma ngīxū

nayarünucuchi ga mux̃chicüi ga norü diëru. ⁴²Rü ngürü yéma ingu ga wüxi ga yutecü ga ngearü diëruãxcü. Rü ngíma rü wüxi ga yema diëruchiügu ngĩxü iyarüxucuchi ga taxretachinü ga diëruxacü ga itanüci. ⁴³Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüçax naca, rü ñanagürü nüxü: —Aixcuma pemaã nüxü chixu rü ñaã ngecü i yutecü i ngearü diëruãxcü, rü guxü i ngëma togü i diëruchiügu diëru ngĩxü ixüchigüxüãrü yexera ngĩxü ixã. ⁴⁴Erü guxüma i togü rü ngĩxü inaxãgü i ngëma nüxü íyaxügücü. Natürü ngíma ngĩxü natauxyane ngĩxü ixã i guxcüma i ngĩxü ngëxmaxcü i ngürü ñatanü —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxünegu tá na napogüexü
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹Rü yexguma tupauca ga taxünewa inaxüxügu ga Ngechuchu, rü wüxi ga norü ngüexügü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngüexëeruüx idüçax ñuxácü nimexëchi ya daa tupauca ya itaxüne rü naxtapüxaru nutagü! —ñanagürü. ²Natürü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxünema ya yima tupauca ya taxüneãrü ípatagü. Natürü pemaã nüxü chixu rü aixcuma guxünema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü norü nutagü rü taxucütama nügiétü naxüxüra, rü bai tá ya wüxi —ñanagürü.

Çuaxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagúxü i naãne
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)

³⁻⁴Rü yemawena rü Orfbuneciari Mäxpúne ga tupauca ga taxüneãrü

toxmäxtawa yexmanewa naxí. Rü yéma narüto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü rü Aüdré rü naxütawa naxí na noxrüwama nüxna nacagüexüçax. Rü ñanagürügü: —Tanaxwaxe i tomaã nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü. ¿Rü tacü tá nixí i norü çuaxruü i nawa nüxü tacuáxü na nangupetüchaüxü i ngëma? —ñanagürügü. ⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangãxü rü ñanagürü nüxü: —iPexuãëgü na taxúema pexü womüxëexüçax! ⁶—Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicuxgü, rü ñanagürügü tá:

“Choma nixí i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxë. ⁷—Rü ngëxguma nüxü pexinüëgu na nügü naçauxü i nachiuãnegü i ngaicamagüxü rü togü i nachiuãnegü i yaxügügüxü, irü tãütama ngëmacax pebaixächiaëgü! Erü woetama ngëmaãcü tá nangupetü. Natürü tãütama naãneãrü gux nixí i ngëma. ⁸—Erü wüxi i nachiuãne rü to i nachiuãnemaã tá nügü nadai. Rü wüxi ya ãëxgacüari churaragü rü to i ãëxgacüari churaragümaã tá nügü nadai. Rü muxüma i nachicawa rü tá naxiãxächiane. Rü tá taiya nangux. Natürü guxüma i ngëma rü norü ügümare nixí i ngëma ngüxü i tá ngupetüxü. ⁹—iRü meã pegüna pedaugü! Erü ãëxgacügüpexewa tá pexü nagagü, rü ngutaquexepataügügu tá pexü niçuaixgü. Rü nachiuãnegüari ãëxgacügüpexewa tá pexü nagagü naxçax na chorü duüxügü na pixigüxü. Natürü ngëmaãcü tá pexü natauxcha na

ngëma ãëxgacügümaã nüxü pixuxü i chauchiga. ¹⁰—Natürü naxüpa na nagüxü i naãne rü tanaxwaxe i Tupanaärü ore i maxëxëëruü rü guxü i nachiüãnewa na naxunagüxü.

¹¹—Natürü ngëxguma ãëxgacügüpexewa pexü nagagügu, irü täütäma pexoegaãëgü naxcax na tacümaã tá penangäxüxü! iRü namaã nüxü pixu i ngëma ore i ngëxgumatama Tupana pexna äxü na nüxü pixuxücax! Erü täütäma pema nixi na pidexagüxü, natürü Tupanaãe i Üünexü tá nixi i pewa idexaxü. ¹²—Rü nügieneëgüwa tátama rü ãëxgacügüxütawa nügi ñnayaxuaxügi na ngëmaäcü tüxü naðaixücax. Rü ngëxgumarüü tá ta i papagü rü mamagü rü tá naxäcügüxü ñnayaxuaxügi. Rü nümagü i naxäcügü rü tá nanatügümaã rü naëgümaã nanuë, rü tá tüxü ñnayaxuaxügi na ãëxgacügü tüxü naðaixücax. ¹³—Rü guxü i naãnewa rü duüxügi tá pexchi naxaie naxcax na chorü duüxügi pixigüxü. Natürü yíxema naëtüwa meã Tupanaäxü yaxöomáxë, rü yíxema tá tixi ya aixcüma nayaxúxe i maxü i taguma gúxü. ¹⁴—Rü ngëxguma nüxü pedaxügu i ngëma äüächixü rü äücümaxüchixü i chixexëëruü i ngextá tama ñinaxwaxëxüwa na nangëxmaxü, rü ngëxguma ya yíxema Yudéanewa ngëxmagüxe, rü tanaxwaxe i maxpúneãnewa tabuxmü. Rü texé ya yíxema nüxü daumatüxe, irü name nixi i meã nagu tarüxüni i ngëma! ¹⁵—Rü ngëma ngunexügu texé tümapataxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tacü i tümaärü ngëmaxü tayayaxuxücax. ¹⁶—Rü texé ya

tümaãnewa ngëxmaxë rü tama name i tümapatacax tataegu na tümachirugü tayayaxuxücax. ¹⁷—Rü ngëma ngunexügi, rü wüxi i ngechaü tá nixi i tümacax ya yíxema ngexegü ya itacharaügi rü yíxema maixäcügi. ¹⁸—iRü Tupanana naxcax peca i perü yumüxëwa na tama gáuane ixüyane pexü na nangupetüxücax i ngëma chixexü! ¹⁹—Erü ngëma ngunexügi rü poraäcü tá nangëxma i ngüxü ga noxri Tupana naãne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngëmawena rü tagutäma nangëxma. ²⁰—Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexëëgu i ngëma ngunexügi, rü taxúetäma tamaxü. Natürü Tupana rü marü nananoxrexëë i ngëma ngunexügi erü tüxü nangechaü ya yíxema noxrüxü tüxü yadexechixe. ²¹—Rü ngëxguma texé pexü ñagügu: “Dücax, daa nixi ya Cristu”, ñagügu, rü exna:

“Gua nixi ya Cristu”, ñagügu, irü täxü i nüxü peyaxögüxü! ²²—Erü Cristugüneta rü Tupanaärü oreari urügüneta tá ñangugü. Rü tá nanaxügi i muxüma i cuaxrügi i taxügi. Rü ngëmaäcü, ega nüxü natauxchagu, rü tá tüxü nawomüxëëgu woo ya yíxema duüxëgi ya Tupanatama tüxü idexechixe. ²³—iPexuãëgi! Erü guxüma i ngëma tá ngupetüxü, rü marü naxüpa pemaã nüxü chixu.

Ñuxäcü tá nixi i ngëxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duüxü ixüci
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)

²⁴—Natürü marü nangupetügu i ngëma ngüxügi, rü ngëma ngunexügi rü tá nixu ya üaxcü rü

tãtútama inabaxi ya tauemacü. ²⁵—Rü woramacurigü rü êxtagü rü tá narüyi. Rü guxũma i daxüwa ngëxmaxũ rü tá naxĩãxãchitanü rü nachicana tá nixĩgachitanü. ²⁶—Rü ngëxguma i duũxũgü rü tá nüxũ nadaugü ya Tupana Nane ya duũxũxü ixĩcü na caixanexũgu ñnaxĩxü i guxũma i norü poramaã rü norü ngóonexũmaã. ²⁷—Rü tá nanamu i norü orearü ngeruũgü i daxüçũãx na tüxũ nanutaquexexũcax ya yĩxema Tupana tüxũ idexechixe ya guxũwama ngëxmagüxe ñuxmatáta naãne iyacuáxüwa nangu. ²⁸—iIperüxĩnũe i ñaã nguxẽetae i orix i iguerachiga, rü naxcax pengüe! Rü ngëxguma ngexwacaxũxü i nachacüxácigü iyariüyixgu rü naxüátügü, rü ngëmawa nüxũ pecuax na paxa tá taunecü yĩxũ. ²⁹—Rü ngëxgumarüũ ta, rü ngëxguma nüxũ pedaxugü na nangupetüxũ i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü ngëmawa tá nüxũ pecuax na paxaxüchi tá ñnanguxũ ya Tupana Nane ya duũxũxü ixĩcü. ³⁰—Rü guxũma i ngëma ñuxma pemaã nüxũ chixuxũ rü aixcüma tá nangupetü naxüpa na nayuexũ i ngëma duũxũgü i ngëxguma maxëxũ. ³¹—Daxüguxũ i naãne rü ñoma i naãne rü tá inayarüxo. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo, rü aixcüma tá ningü. ³²—Naturü ngëma ngunexũ rü ngora i nagu tá nangupetüxũ i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü Tanatü ya Tupanaxĩcatama nüxũ nacuax i ñuxgu tá na nangupetüxũ i ngëma, rü taxúema ya toge nüxũ tacuax. Rü woo i norü orearü ngeruũgü i daxüçũãx rü tama nüxũ nacuaxgü, rü woo i choma na Nane chiĩxü rü tama nüxũ chacuax i

ñuxgu tá na nangupetüxũ i ngëma.

³³—Rü ngëmacax, iipedaue rü pexuãëgü! Erü tama nüxũ pecuax i tacü rü ngora tá íchangu i chomax. ³⁴—Rü guxũma i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü nanangëxgumaraũ ya wüxi ya yatü ya ixũãchichaũcü na to i nachiũãnewa naxũxũcax rü norü duũxũgüxũ mucü na nüxna nadaugüxũcax ya nachiũ. Rü wüxichigü i ngëma duũxũgüna nanaxã i norü puracü, rü ngëma ñãxãrũ dauurü rü nanamu na ngëma meã nüxna nadauxũcax. ³⁵⁻³⁶—iRü ngëmacax name nixĩ i pema rü ipedaue! Erü tama nüxũ pecuax i ñuxgu tá ñnangu ya yima cori ya ñpataarü yora, rü bexmana noxri nachütagu, rü exna ngãxũcüügu, rü exna ota icaxgu, rü exna noxri yangóonegu. iRü ngëmacax ipedaue na ngürüãchi ñnanguxgu tama ípepeeyane pexũ na íyanguéüxũcax! ³⁷—Rü ngëma ore i pemaã nüxũ chixuxũ, rü guxũ i duũxũgüxũcax nixĩ. iRü ipedaueecha! —ñnagürü.

Ãëxgacügü naxcax nadaugü na ñuxãcu Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

14 ¹Rü taxre ga ngunexũ nataxu ga na nawa nanguxũ ga Yudiügüariü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangõxgüãxü ga pãu ga ngearü puxëëruũãxü. Rü ga paigüariü ãëxgacügü rü ngüexëëruũgü ga muguwa nguxẽetaegüxũ rü naxcax nadaugü ga ñuxãcü bexma duũxũgüechita Ngechuchuxü na yayauxgüxü rü na yamãxgüãxũcax. ²Yerü nümaxũ rü ñnagürügü: —Taxucürüwama ñuxma petagu tayayauxgü, erü duũxũgü rü tá tamaã nanue —ñnagürügü.

**Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu
inaba ga pumara**

(Mt 26.6-13; Cu 12.1-8)

³Rü Ngechuchu rü Betániäwa naxü napatawa ga Chimáu ga rüchaxü necümaã naxugüäcü. Rü yexguma mechawa natoyane, rü yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga wüxiweü ga pumara ga yixichixü ga tatanüxüchixü yéma ngecü. Rü iyapoyenagu ga yema pumarachixü ga nuta ga mexëchicünaxcax, rü Ngechuchuerugu inaba. ⁴Natürü ñuxre ga yema yéma yexmagüxü rü nanuë naxcax ga yema naxüxü ga yema ngecü, rü nügümaã ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? ⁵—Rü narümemaë chi nixi i 300 tachinü i dïërugü namaã itaxe, rü ñuxüchi ngëma dïërumaã nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü dïëruäxgüxü —ñanagürügü. Rü yemaäcü ngichiga nidexagü ga yema nge. ⁶Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iNgexrüma! ¿Tüxcüü ngixü pechixewe? Erü ngëma chomaã naxüxü, rü wüxi i mexü nixi. ⁷—Rü ngëma ngearü dïëruäxgüxü rü guxügutäma petanüwa nangëxmagü, rü ngëmaäcü pexü natauxcha na nüxü perüngüxëëxü i ngëxguma penaxwaxegu. Natürü i choma rü täütäma guxügu petanüwa changëxma. ⁸—Rü ñaã nge rü inaxü i guxüma i ngëma ngixü tauxchaxü, rü ngëmacax yoxni choxü ipumaraxüne naxüpa na ichatáxü. ⁹—Rü aixcuma pemaã nüxü chixu rü guxü i naãnewa i ngextä duüxügü nüxü fixugügüxüwa i ore i maxëxëëruü, rü ñaã ngecü chomaã

üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngëmaäcü tá ngixna nacuañachie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Yuda rü äëxgacügümaã nanamexëë na
ñuxäcü tá na Ngechuchuxü**

yayauxgüxüçax

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Rü Yuda Icariüte ga wüxi ga yema 12 ga ngüxütanüxü ixüxü, rü Yudfügiarü paigüarü äëxgacügütanüwa naxü na namaã yamexëëxüçax na ñuxäcü tá na Ngechuchuxü yayauxgüxüçax. ¹¹Rü yexguma yemaxü naxinüëgu, rü nümagü ga yema äëxgacügü rü nataäëgü. Rü dïëru Yudana ngixü naxuaxügü. Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcax na nadauxü ga ñuxäcü nüxü na natauxchaxëëgüäxü na duüxügüechita Ngechuchuxü yayauxgüxüçax.

Üpetüchigaarü önawa nachibü ga Cori

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30;

1 Co 11.23-26)

¹²Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga päü ga ngearü puxëëruüáxü nagu nangöxgüxü. Rü yema nixi ga ngunexü ga nagu carneruxacü naxcax yamäxgüxü ga Üpetüchigaarü peta. Rü yexguma ga norü ngüxügü rü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextä cunaxwaxa na tanamexëëxü i öna i Üpetüchigaarü petagu ingóóxü? —ñanagürügü. ¹³Rü yexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngüxügü, rü ñanagürü nüxü: —iËcü, yé ñänewa pexi! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i yatü i wüxi ya tüxü ya dexámaã ääcuxe ngëxma tüxü ingexü. iRü nawe perixi! ¹⁴—iRü yima ipata ya nagu yaxicune i ngëma

yatü, rü yima ñärü yoramañ nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:

“Torü ngúexëeruñ nüxü nacuáxchañ na ngëxü yïxü i ngëma ucapu i norü ngúexügümañ tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ñagu”, ñapegügü nüxü!

¹⁵—Rü nüma tá pexü nüxü nadauxëë i wüxi i ucapu i taxü i marü meñ mexëëxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. iRü ngëma penamexëëx i tóru ñna i Üpetüchigacax ixixü! —ñanagürü nüxü. ¹⁶Rü inaxiñchi ga yema taxre ga ngúexügü, rü ñañewa naxi. Rü yexma nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namañ nüxü ixuxürü. Rü yéma nanamexëë ga ñna ga Üpetüchigacax ixixü. ¹⁷Rü yexguma marü nachütachaügu, rü ñnangu ga Ngechuchu namañ ga yema 12 ga norü ngúexügü.

¹⁸Rü yexguma mechawa ñnachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemañ nüxü chixu rü wüxie ya petanüwa i ñuxma chomañ nuñ chibüxe tá tixi ya bexma choxü íyaxuaxüxë —ñanagürü.

¹⁹Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraäcü nangechaügu. Rü inanaxügü ga na wüxichigü nüxna icachigüxü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma tá chiixü i cuxü íchayaxuaxüxü? —ñanagürügü. ²⁰Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i pema i 12 tanüwa i daatama poratuwa norü päu iwaixëëxü, rü ngëma tá nixi i choxü íyaxuaxüxü. ²¹—Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tá chayü ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcax i ngëma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemae chi nixi ga noxtacüma täü chima na nabuxü —ñanagürü. ²²Rü yexguma

ínachibüeyane, rü Ngechuchu nanayaxu ga päu. Rü Tupanana moxë naxã, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü nayanu. Rü ñanagürü nüxü: —iPenayaux i ñaã päu! Rü ngëma rü chaxunechiga nixi —ñanagürü. ²³Rü yemawena nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumañ äacuxü. Rü yexgumarü ta Tupanana moxë naxcax naxãxira, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxã. Rü guxüma nawa naxaxegü. ²⁴Rü ñanagürü nüxü: —Daa binu ya chaugü i muxüma i duüxügüicax ibacüchiga nixi. Rü yimawa Tupana meñma nanangoxëë na aixcüma yïxü i norü uneta. ²⁵—Rü aixcüma pemañ nüxü chixu rü täütáma wena chayaxaxü ya daa binu ñuxmatáta Tupana äëxgacü íixixüwa binu ya ngexwacaxücü chayaxaüx —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru rü tá nügü iyacüxü na norü ngúexü yïxü
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

²⁶Rü ñuxüchi nawiyaegü ñuxre ga Tupanaärü wiyaegu. Rü yemawena rü Oríbunecüarü Maxpúnewa naxi. ²⁷Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Guxãma i pema rü tá choxü ípetaxgü. Erü ngëmaäcü nüxü nixu i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Tá chayamax ya carneruarü
daurü, rü tá nanaxüanemare i
carnerugü”,

ñaxü. ²⁸—Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréaanewa chaxü —ñanagürü. ²⁹Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Woo guxüma i togü cuxü ítaxgu, rü choma rü täütáma cuxü íchatax —ñanagürü. ³⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumañ

nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na taxreexpüxcüna yaxaxü i ota, rü tomaexpüxcüna tá cugü iquicux na chorü duüxü quüxü —ñanagürü. ³¹Nattürü nüma ga Pedru rü ñanagürüama: —Woo wüxigu cumaã chayuxgu, rü täütama chaugü ichicux na curü duüxü chüxü —ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngüexügü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaniwa nayayumüxë
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³²Rü yemawena rü Ngechuchu rü norü ngüexügü rü nawa naxü ga wüxi ga nachica ga Yechemaniü aëgaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iNuã perütogü yoxni paxa yéa chayayumüxë! —ñanagürü. ³³Rü ñuxüchi inayagagü ga Pedru, rü Chaütiágu, rü Cuáü. Rü naxcax inaxügü ga na poraäcü nangechaüxü rü naxüxächiaëxü. ³⁴Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: —Poraäcü changechaü, rü nagu charüxínü na ngëmamaã tá chayuxü. iRü nuxa perücho i pemax, rü ipedaue! —ñanagürü. ³⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü ñaxtúanegu nanangücuchi. Rü Tupanana naxcax naca na nawa inanguxuchixüçax ga yema ngüxü ga yexguma chi Tupanaärü ngüchaü yixügu. ³⁶Rü norü yumüxëwa rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxcax rü guxüma natauxcha. iRü nüxna choxü inanguxuchixë i ñaã ngüxü i tá choxü üpetüxü! Nattürü chanaxwaxe i cunaxü i cuxrütama ngüchaü rü tama i choxrü —ñanagürü. ³⁷Rü ñuxüchi nataegu ga norü ngüexügü iyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na inapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: — Pa Chimáüx, ¿cupe? ¿Tama exna namaã cupora na icudauxü, rü bai i

wüxi i ngora? ³⁸—iRü ipedaue, rü Tupanana naxcax peça na pexü nangüxëëxüçax na tama choxü ípetáxüçax i ngëxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü aixcüma peäëwa rü ípememare, natürü pexene nixü i ngëma turaxü —ñanagürü. ³⁹Rü wenaxârü ínixü, rü noxrürüütama nayayumüxë. ⁴⁰Rü yexguma wenaxârü norü ngüexügüçax nataegugu, rü nüxü inayangau ga na wenaxârü inapeexü, yerü poraäcü nayaxtaexüchi. Rü yemacax ga nümagü rü tama nüxü nacuaxgü ga na tacümaã tá nangäxügüäxü. ⁴¹Rü norü tomaexpüxcüna wenaxârü norü ngüexügüçax nataegu, rü ñanagürü nüxü: —¿Nuxma rü ta exna ípepeeama rü iperüngüëäma? iRü marütama! Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chüxü rü marü nawa nangu i ngora na choxü na yayauxgüxü rü nüxna na choxü namugüxüçax i duüxügü i chixexü i pecaduaxgüxü. ⁴²—iRü ipechigü, rü ngüxá ítixü! Erü marü ñomama nixü i ngëma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴³Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü inangu ga Yuda ga norü ngüexüchirex ixüxü. Rü nawe narüxü ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naïmaã ixäxnexü. Rü yema nixü ga duüxügü ga yéma namugüxü ga paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü togü ga äëxgacügü ga yaguaxgü. ⁴⁴Rü Yuda ga inaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexëë, rü ñanagürü: “Ngëma nüxü chachüxüxü nixü i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixü i piyauxgüxü rü meã peyanáñcüma peyagagüxü”

—ñanagürü. ⁴⁵Rü yemaäcü Ngechuchucax nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngüexëëruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nanachüxu. ⁴⁶Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyaxgü. ⁴⁷Natürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawexechi ga norü tara, rü yemamaä paigüarü äëxgacüarü duüxüxü inadaechinü. ⁴⁸Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema duüxügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenaxägümaä chauxcax nuä pexi na choxi peyariyaxgüxücax ñoma wüxi i ngítaxáxü chüxüriü? ⁴⁹—Rü guxü ga ngunexügu rü petanüwa chayexma ga yexguma tupauca ga taxünewa changuxëëtaegu, rü taguma choxi piyaxgü. Natürü ñaä ñuxma ngupetüxü, rü nangupetü na yanguxücax i Tupanaärü ore i ümatüxü —ñanagürü. ⁵⁰Rü yexguma ga guxüma ga norü ngüexügu rü nüxna nibuxmü. Rü nüxcatama yéma nanataxgü ga Ngechuchu. ⁵¹Natürü wüxi ga ngextüxücü ga düxruümaäxica nügü nuquecü nawe nixüchigü. Rü yema duüxügü rü nayayaxgü. ⁵²Natürü nüma rü nüxü ningex ga yema düxruü, rü yemaäcü ngexchiruäcüma niña.

Äëxgacügütanüpexewa

Ngechuchuxü nagagü

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71;

Cu 18.12-14, 19-24)

⁵³Rü yexguma ga yema duüxügü rü paigüarü äëxgacüpexewa nanagagü ga Ngechuchu. Rü yéma nangutaquexegü ga guxüma ga togü ga paigü ga äëxgacügü ixügüxü, rü ngüexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü yema togü ga äëxgacügü ga yaguäxgü. ⁵⁴Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata guma paigüarü äëxgacüpataaxtüwa nangu.

Rü purichíagü ga tupauca ga taxüneärü dauruügümaä yéma iäxtüwa narüto. Rü nügü yéma nanaixü üxüxütawa. ⁵⁵Rü yema paigüarü äëxgacügü rü guxüma ga yema togü ga äëxgacügü ga itaxü rü naxcax nadaugü ga ñuxäcü Ngechuchuxü na inaxuaxügüxü rü na yamäxgüäxücax. Natürü taxucüriwa nüxü inayangaugü ga tacücax tá na yamäxgüäxü. ⁵⁶Yerü woo muxüma ga duüxügü rü nüxü nixugüe ga doramare ga nachiga, natürü nügütanüwatama rü tama nawüxigu ga norü ore. ⁵⁷⁻⁵⁸Rü ñuxre ga togü inachigü rü nüxü nixugüe ga doramare ga Ngechuchuchiga. Rü ñanagürügü: —Toma nüxü taxüniü ga na ñaxü:

“Tá chanangutaxüxëë ya daa tupauca ya taxüne ya duüxügü üxüne. Rü tomaëxpüx i ngunexügu tá chanaxü ya nái ya tama duüxügü üxüne”, ñaxü —ñanagürügü. ⁵⁹Natürü woo yema oremaä, rü tama nawüxigüga ga norü ore. ⁶⁰Rü yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü guxüpexewa inachi. Rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Exna taxuxümaäma cunangäxü i ñuxmax? ¿Rü tacü nixi i ngëma nüxü yaxugüxü i cuchiga? —ñanagürü. ⁶¹Natürü ga Ngechuchu rü nangeaxmare, rü taxuxümaäma nanangäxü. Rü yemacax ga nüma ga paigüarü äëxgacü rü wenaxäri nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü cuma quixü ya Cristu ya Tupana ya mecü Nane? —ñanagürü. ⁶²Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngü. Ngëma nüxü quixuxü chixi. Rü tá choxü pedaügu i ngëxguma Tupana ya poracüarü tügü necüwawa charütoxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxäri nüma chaxüxgu —ñanagürü. ⁶³Rü yexguma ga guma paigüarü äëxgacü rü

nortü numaã nügüchirugu nagaugü. Rü ñanagürü: —¿Tüxcüü marü tanaxwaxe i to i duüxü i nüxü ixugüxü i nachiga? ⁶⁴—Rü pematama marü nüxü pexinüë na ñuxäcü Tupanamaã naguxchigaxü. ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñuxmax? —ñanagürü. Rü guxüma wüxigu narüxünüë rü: —Aixcüma nixi na chixexü naxüxü rü namexü na nayuxü —ñanagürügü. ⁶⁵Rü ñuxre ga nümagü rü inanaxügüe ga nüxna na naçuaixgüexü. Rü nanatüxetügü rü ñuxüchi nüxü nidagügü ñaxümaã: —iNüxü nacuax na texé cuxü idagüxü! —ñanagürügü. Rü yema tupauca ga taxüneärü dauruügü ga purichíagü rü nanapechiwegü.

Pedru inayacux na Ngechuchuxü nacuáxü

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62;

Cu 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Rü yoxni ga Pedru rü ñaxtüwa ãëxgacüpataxtüwa nayexma. Rü yexgumayane yéma ingu ga wüxi ga pacü ga guma ãëxgacüarü duüxü ixücü. ⁶⁷Rü yexguma Pedruxü nadauxgu ga yéma üxüxütawa nügü na nanaixüxü, rü meã nüxü idawenü, rü ngügürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixi i ngëma Ngechuchu i Nacharétucüãx —ngügürügü. ⁶⁸Natürü ga Pedru rü nügü inicux na Ngechuchuarü duüxü yixü, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuax ya yima. Rü tama nüxü chacuax i tacüchiga nixi i ngëma nüxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexguma ga nüma rü ipataxtüarü düxétüwa naxü. Rü yexgumatama nica ga ota. ⁶⁹Natürü ga yema pacü rü wenaxärü Pedruxü idau, rü inaxigü ga yema togümaã nüxü na yaxuxü, rü ngügürügü: —Ñã rü wüxi i natanüxü nixi

—ngügürügü. ⁷⁰Natürü nüma ga Pedru rü wena nügü inicux. Rü yixcamaxüra rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü wenaxärü ñanagürügü nüxü: —Aixcüma nixi na cuma rü ta ngëma Ngechuchutanüxü na quüxü, erü wüxi i Gariréaanecüãx quixi —ñanagürügü. ⁷¹Rü yexguma ga Pedru rü poraäcü nügü inicux, rü ñanagürü nüxü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuax i ngëma yatü i nachiga pidexagüxü. Rü ngëxguma doraxü chixuxgu rü icü Tupana choxü poxcux! —ñanagürü. ⁷²Rü yexgumatama norü taxreëxpüxcüna nica ga ota. Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuaxächi ga yema ore ga üpaacü Ngechuchu namaã nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na taxreëxpüxcüna ota icaxü, rü cuma rü tá tomaëxpüxcüna cugü quicux na chori duüxü quüxü”, ñaxü. Rü yexguma ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

Piratupezewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Cu 18.28-38)

15 ¹Rü yexguma yangunegu, rü nangutaquëxegü ga ãëxgacügü ga taxügü ga paigüarü ãëxgacügü rü ãëxgacügü ga yaguãxgü rü ngüxëëruügü ga muguwa ngüxëëtaegüxü rü guxüma ga togü ga yema ãëxgacügütanüwa ügüxü. Rü Ngechuchuxü yanaixgüchacüüäcüma ãëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. ²Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quüxü i Yudfugüarü ãëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngü, yima nüxü quixucü chixi —ñanagürü. ³⁻⁴Natürü yema paigüarü ãëxgacügü rü poraäcü ínanaxuaxügügama, rü yemacax ga Piratu rü wenaxärü

Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Exna taxuxũmaãma cunangãxũ? iDücax i ñuxre i cuchiga i nüxũ yaxugüexũ! —ñanagürü. ⁵Natürü ga Ngechuchu rü taxuxũmaãma nanangãxũ. Rü yemaçax ga Piratu rü poraãcü nabaixächiaẽ.

**Piratu rü Ngechuchumaã
nanaxuegu na nayuxũcax**

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

⁶Rü gucü ga taunecügu ga yexguma yema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ñnananguxuchixẽẽxũ ga wüxi ga poxcuxũ ga duũxũgü naxcax ícagüxũ, yerü yema nixĩ ga nacüma. ⁷Rü wüxi ga yatü ga Barabágu ãégaxũ, rü poxcupataũgu napoxcu wüxigu namaã ga togü ga natanüxũ ga máëtägiũxũ ga yexguma ãëxgacüxũ ínatãxüchigüchaũgu. ⁸Rü yema duũxũgü rü yéma Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxügüe ga Piratuna na nacagüexũ na naxcax yangéãxũcax ga wüxi ga poxcuxũ aixrügumariũ. ⁹Rü Piratu nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Penaxwaxexũ na pexcax chayangéxũ ya yima Ngechuchu ya duũxũgü Yudiũgiarü ãëxgacümaã naxugüãcü? —ñanagürü. ¹⁰Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxũ nacuax ga na yema paigüarü ãëxgacügü rü na yaxauxächixũcax yĩxũ ga Ngechuchu nüxna yamugüãxũ. ¹¹Natürü ga yema paigüarü ãëxgacügü rü duũxũgüxũ namugü ga na tagaãcü naxcax ínacagüxũ ga na Barabáxũ yangéxũcax. ¹²Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü tacü nixĩ i penaxwaxexũ na chanaxüxũ namaã ya yima Yudiũgiarü ãëxgacü pexüégacü? —ñanagürü. ¹³Rü nümagü ga duũxũgü rü tagaãcü nanangãxũgü, rü ñanagürügü:

—iCuruchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁴Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxũ: —¿Natürü tacü rü chixexũ naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü wenaxärü tagaãcü ñanagürügü: —iCuruchawa yapota! —ñanagürügü. ¹⁵Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxũ ínanguxuchixẽẽ, yerü duũxũgüxũ nataãëxẽëchaũ. Rü yexguma churaragüxũ Ngechuchuxũ naçuaixẽëguwena ga Piratu, rü ñuxüchi nüxna nanamu na curuchawa yanapotagüãxũcax. ¹⁶Rü yexguma ga nümagü ga churaragü rü ãëxgacüpataxtüwa nanagagü. Rü yéma nanangutaquexexẽẽ ga guxüma ga namüctügü ga churaragü. ¹⁷Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü wüxi ga máxũ ga daucharaxũ ga naxchirugu nayacuxẽëgü. Rü naëruwa nayangaxcuchigü ga wüxi ga ngaxcueruũ ga chuchuxüwa naxügüxũ. ¹⁸Rü yemawena inanaxügüe na tagaãcü ñagüxũ: —iNamaxũ ya Yudiũgiarü ãëxgacü! —ñagüxũ. ¹⁹Rü wüxi ga naixmenaxãmaã naëruwa nanaçuaixcagü, rü nüxna nacuaixgüe. Rü napexegu nacaxápüxügü rü nüxũ nicuaxüũgüneta. ²⁰Rü yexguma yemaãcü nagu yadauxcüraxũgüguwena, rü ínanacuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxũ. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxẽëgü. Rü ñuxüchi ínanagaxüchigü na curuchawa yanapotagüãxũcax.

Ngechuchuxũ curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

²¹Rü yéma naxüpetü ga wüxi ga yatü ga Chireneçũãx ga Chimáũgu ãégacü ga Aré rü Rufu nanatü ixcü ga naãnewa ne ücü. Rü yexguma yéma naxüpetügu rü yema churaragü rü guma yatüxũ ngĩxũ

iningexêëgü ga Ngechuchuariü curucha.
²²Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi
 ga nachica ga Górgutagu áëgaxü. Rü yema
 naéga rü: Duüxêëruchinaxächitaü,
 ñaxüchiga nixí. ²³Rü nüxna nanaxägü ga
 binu ga miramaã áëücü. Natürü nüma ga
 Ngechuchu rü tama nayaxaxü. ²⁴Rü
 yemawena curuchawa nayapotagü. Rü
 nümagü ga churaragü rü wüxi ga dïëru
 ngixü nañanagügü na yemawa nüxü
 nacuaxgüxüçax na nüxäcü tá nügümaã
 yatoyeäxüçax ga Ngechuchuchiru, rü tacü
 tá na yangexü ga wüxichigü. ²⁵Rü meäma
 9 arü ngoragu ga paxmama nixí ga
 curuchawa yapotagüaxü. ²⁶Rü yéma
 nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga
 áëgatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçax
 curuchawa na yapotagüaxü. Rü yema
 naéga ga mürapewagu üxü, rü ñanagürü:
 “Yudfugüariü Äëxgacü”, ñanagürü. ²⁷Rü
 naxrüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga
 máëtagüxü rü wüxi ga norü
 tügüncüwawa rü to ga norü
 toxwecüwawa. ²⁸Rü yemaäcü ningu ga
 Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:
 “Ngëma chixexü ügüxütanüwaama
 natax”,
 ñaxü. ²⁹⁻³⁰Rü yema duüxügü ga yéma
 chopetüxü, rü Ngechuchumaã
 naguxchigagü, rü nanexäërugüäcüma
 ñanagürügü: —iDüçax! Cuma
 cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxüne,
 rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü
 ícunadaxëëga. iÉcü! iCügütama namaxëë
 i ñuxmax, rü íruxí i curuchawa!
 —ñanagürügü. ³¹Rü yexgumarüü ta
 Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüariü
 äëxgacügü, rü ngüxëëruügü ga ore ga
 mugüwa nguxëëtagüxü. Rü ñanagürügü:
 —Nüma rü togüxü namaxëxëë, natürü

taxucürüwama nügütama namaxëë.
³²—iÑuxma rü ínaxíx i curuchawa i
 ngëma Cristu i Iraéanecüäxärü Äëxgacü na
 nüxü idaugüxüçax rü nüxü yaxögüxüçax!
 —ñanagürügü. Rü woo ga yema
 máëtagüxü ga naxrüü curuchawa
 ipotagüxü, rü namaã naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

³³Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü
 guxü ga naänewa naxëäne ñuxmata
 yáuanecü tomaëxpüxarü ngorawa nangu.
³⁴Rü yematama ngoragu rü tagaäcü aita
 naxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Eríx,
 Eríx, ídamá zabátani? —ñanagürü. Rü
 ngëma rü ñaxüchiga nixí: “Pa Chorü
 Tupanax, Pa Chorü Tupanax ítüxcüü choxü
 nuä cutax?” ñaxüchiga nixí. ³⁵Rü nümaxü
 ga duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü nüxü
 naxñüë rü ñanagürügü: —iDüçax, nüxü
 pexñüë! Nuxcümaücü ga Tupanaärü oreariü
 uruü ga Eríçax naca —ñanagürügü. ³⁶Rü
 yexguma rü wüxi ga yema duüxügü ga
 yéma yexmagüxü, rü inañaächí rü wüxi ga
 tüaxmü niwaixëë namaã ga binu ga marü
 ngüchíaxüchicü. Rü wüxi ga dexnewa
 nayanaíx, rü ñuxüchi Ngechuchuxgu
 nanawëx na nüxü natuxuxüçax. Rü yema
 togüxü ñanagürügü: —iYíxrüma! iNgíxä rü
 itarüdaunü ngoxita Erífa nuä ü na curuchawa
 ínaxíxëëxüçax! —ñanagürügü. ³⁷Natürü
 nüma ga Ngechuchu rü tagaäcü aita naxü, rü
 ñuxüchi nayu. ³⁸Rü yexguma ga tupauca ga
 taxüneärü tüyemachiäxü rü taxregu
 narügaute. Rü daxüwa inaxügü ga na
 nagautexü rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. ³⁹Rü
 guma churaragüariü äëxgacü ga Dumacüäx
 ga Ngechuchupëxewa yexmacü, rü yexguma
 nüxü nadauxgu ga na nayuxü, rü ñanagürü:

—Aixcūma nixī ya daa yatū i Tupana Nane na yīxū —ñanagūrī. ⁴⁰Rū iyexmagū ta ga ñuxre ga ngecūgū ga yéma yaxūwa nūxū rūdaunūcū. Rū yemataniwa iyexmagū ga María ga Magadácūāx, rū Charumé, rū María ga Yuche rū Chaūtiágu ga rūbumaēcū naē. ⁴¹Rū yema ngecūgū iyixī ga Ngechuchuxū íxūmūcūgūcū rū nūxū rūngūxēēgūcū ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu. Rū yexgumarūū ta yéma iyexmagū ga mucūma ga naīgū ga ngecūgū ga Ngechuchuwe rūxīcū ga yexguma Yerucharéūwa naxūxgu.

Ngechuchu rū naxmaxūgu nayanaxūcuchigū
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Rū yexguma marū nachūtachaūgu ga yema ngunexū ga Yudíugū nagu nūgū imexēēgūxū naxcax ga ngūxchigaarū ngunexū, rū noxtacūma Piratuxūtawa naxū ga Yuche ga Arimatéacūāx. Rū nūma ga guma Yuche rū Yudíugūarū āēxgacūgū ga tacūtanūwa naxū, rū wūxi ga āēxgacū ga poraācū nūxū nangechaūgūcū nixī. Rū nūma rū ta ínananguxēē na Tupana norū āēxgacū yīxūcāx. Rū Piratuxūtawa naxcax ínayaca ga Ngechuchuxūne. ⁴⁴Rū nabaixāchiāē ga Piratu ga marū na nayuxū. Rū yemacax norū churaragūarū āēxgacūcāx nangema na nūxna naçaxūcāx na ñuxgumama yīxū ga marū na nayuxū. ⁴⁵Rū yexguma norū churaragūarū āēxgacū namañ nūxū ixuxgu ga marū na nayuxū, rū nūma ga Piratu rū Yuchena nanaxā ga naxūne. ⁴⁶Rū yexguma ga Yuche rū naxcax nataxe ga wūxi ga naxchápenūū ga mexēchixū. Rū curuchawa nanayaxu ga Ngechuchuxūne, rū yema naxchápenūūmañ nananuque. Rū wūxi ga mǎxpūne ga nutanaxcaxgu ūpaacū yacaxmaūgūxū ga naxmaxūgu

nayanaxūcuchi. Rū ñuxūchi wūxi ga nuta ga tacūmañ nanangūxtaū. ⁴⁷Rū María ga Magadácūāx rū María ga Yuche naē rū nūxū írūdaunū ga ngexta na yanaxūcuchigūāxū.

Wenaxārū namaxū ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)

16 ¹Rū sabaduarū ngunexūguwena, rū María ga Magadácūāx, rū Charumé, rū María ga Chaūtiágu naē naxcax itaxegū ga pumara na namañ nachaāxūcax ga Ngechuchuxūne. ²Rū pǎxmamaxūchi ga noxri ūāxcū iyarūgoxgu ga yūxūarū ngunexūgu, rū yema ngecūgū rū íyadaugū ga yema naxmaxū ga nagu yanaxūcuchigūāxūwa. ³Rū ngīgū ngīgūrīgūgū: —¿Texē tá taxcax ítanaxīgachi ya yima nuta ya namañ nangūxtaūcū? —ngīgūrīgūgū. ⁴Natūrī yexguma meāma nūxū nadaunūgu, rū nūxū idaugū ga marū na ínaxūgachixū ga guma nuta ga tacū ga namañ nangūxtaūcū ga yema naxmaxū. ⁵Rū yexguma nagu nadaugūgu ga yema naxmaxū, rū nūxū idaugū ga wūxi ga ngextūxūcū ga mǎxchiruxū ga cómūchiruxū ga yéma naxmaxūārū tūgūnecūwawa rūtoxū. Rū poraācū íbaixāchiāēgū ga yema ngecūgū. ⁶Natūrī nūma rū ñanagūrī ngīxū: —iTāxū i pebaixāchiexū! Pema rū naxcax pedaugū ya Ngechuchu ya Nacharétucūāx ga guma curuchawa yapotagūācū. Marū wena namaxū, rū nataxuma i nuā. iDūcax, meā nūxū pedāux i ñaā nachica ga nagu naxūgūāxū! ⁷—iRū paxa ípīxī rū Pedrumaā rū ngēma togū i ngūexūgūmaā nūxū peyarūxugūe, rū ñapegūgū nūxū:

“Nūma ya Ngechuchu rū marū nūxīra pexūpa Gariréaanewa naxū. Rū ngēma tá nūxū peyadaugū ngēma pemañ nūxū

yaxuxürüü”, ñapegügü nüxü!
—ñanagürü. ⁸Rü yexguma ga yema
ngecügü rü nüxna íiyabuxmü ga yema
naxmaxü, yerü ngîrû muüëmaã poraäcü
iyaduruxe. Rü taxüemaãma nüxü
iyaxugügü, yerü poraäcü imuüë.

**Ngechuchu rü ngîxcax nangox
ga María ga Magadácüãx
(Cu 20.11-18)**

⁹Rü yexguma Ngechuchu yuwa
írüdaxguwena ga noxri yangunegu ga
yüxüarü ngunexügu, rü ngîxcaxira nangox
ga María ga Magadácüãx ga ngîwa
ínawoxüäcü ga 7 ga ngoxogü. ¹⁰Rü ngîma
rü íiyaxü, rü namaã nüxü iyarüxu ga yema
Ngechuchumücügü ga íngechaügüxü rü
íxauexü. ¹¹Natürü ga nümagü rü tama
nayaxögüchaü ga yexguma nüxü
naxînüëgu ga na namaxüxü ga Ngechuchu
rü na nüxü nadauxü ga ngîmax.

**Ngechuchu rü taxre ga
norü ngúexügücax nangox
(Lc 24.13-35)**

¹²Rü yemawena ga Ngechuchu rü
tôöcü nangox naxcax ga taxre ga norü
ngúexügü ga yexguma nama ga
naãnewaama nadaxügu naxîxgu. ¹³Rü
nümagü rü nawoegu, rü yema togü ga
ngúexügümaã nüxü nayarüxugü. Natürü
yemagüaxü rü ta tama nayaxögü.

**Ngechuchu nanamu ga norü ngúexügü
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)**

¹⁴Rü yemawena ga Ngechuchu rü
naxcax nangox ga yema 11 ga norü

ngúexügü ga yexguma mechawa
ínachibüeyane. Rü nayangagü naxcax ga
tama aixcüma na yaxögüäxü rü tama na
inaxînüëxü. Yerü ga nümagü rü tama nüxü
nayaxögüchaü ga yema nüxü daugüxü ga
marü wena na namaxüxü. ¹⁵Rü ñanagürü
nüxü: —iGuxü i naãnewa pexü rü guxü i
duüxügümaã nüxü peyarüxu i ore i mexü!
¹⁶—Rü yíxema yaxóxë rü íbaiexe rü tá
tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü.
Natürü yíxema tama yaxóxë rü tá tapoxcu.
¹⁷—Rü ñaã tá nixü i cuaxruügü i nawa
nüxü icuáxü i ngëma yaxögüxü. Rü
chauégagu tá ínanawoxü i ngoxogü. Rü
ngexwacaxüxü i nagagüwa tá nidexagü.
¹⁸—Rü naxmëxmaã tá nüxü nayayauxächü
i äxtapegü. Rü ngëxguma yaxaxgüägu i
tacü i nawa iyuxü, rü täütäma
nanachixexëë. Rü tá tüxü ningögügü ya
ídaaweexe rü tá tümacax nitaanegü
—ñanagürü.

**Ngechuchu rü daxüguxü
ga naãnewa naxü
(Lc 24.50-53)**

¹⁹Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü
yexguma norü ngúexügümaã
yadeaxguwena, rü Tupana rü daxüguxü ga
naãnewa nanaga. Rü Tupanaärü
tügünecüwawa nayarüto. ²⁰Rü nümagü ga
norü ngúexügü rü inaxîächü na guxüwama
nüxü yanaxugüexü ga ore i mexü. Rü
nüma ga Cori rü nüxü narüngüxëë, rü
nanangoxëë na aixcüma yîxü ga yema ore,
yerü wüxigu namaã napuracü na
naxügüäxücax ga mexü ga taxügü ga
Tupanaärü poramaã naxügüxü.